

FÖRSVARETS FORUM

FÖRSVARSMAKTENS PERSONALTIDNING | NR 4/2018

VÄSTFRONTENS VÄKTARE

KOMANIET SOM SKYDDAR GÖTEBORG

ELD UPPHÖR! Så besegrades skogsbränderna

Svenskar stöttar Afghanistan **ETT FLYGVAPEN FÖDS**

TRIDENT JUNCTURE Nedräkningen har börjat

PLUS: SJÖOFFICER OCH FREDSMÄKLARE | K3: NU STJÄRNOR PÅ YOUTUBE | STAFFAN KÖR WAXHOLMSBÅT
| SEGER I NORDIC ISLANDS ADVENTURE RACE | NY INSATSHJÄLM

SOMMARENS INSATSER FÖR CIVILSAMHÄLLET FYLLER MIG MED STOLTHET

VILKEN SOMMAR! Solen och värmen kom med besked, i sådan mängd att den brände skog och mark. Vi fick en brysk påminnelse om vårt samhälls sårbarhet. Återigen har vikten av samarbete i skarpt läge blivit tydlig, både mellan myndigheter inom vårt land och med internationella partners som ställde upp och hjälpte oss när vi behövde det. Kriser måste vi hantera tillsammans. Det finns ingen

är tvära. För mig visar detta att vår långsiktiga strategiska inriktning fortsatt måste utgå från en omvärldsutveckling som kännetecknas av oförutsägbarhet och snabba skeenden.

HÄR HEMMA inleds nu hösten med en valrörelse och därefter fortsatt arbete i försvarsberedningen. De politiska beslut som fattas under nästa

” Ett innerligt tack går till all den personal som hörsammade räddningstjänstens behov av stöd. ”

genväg. De lärdomar vi har gjort kommer att tjäna oss väl i arbetet med att stärka vårt totalförsvar och samarbetet med det civila samhället.

Jag är stolt över de insatser som Försvarsmakten gjort för att bistå med brandbekämpningen i enlighet med Lagen om skydd mot olyckor. Stödet har varit omfattande: Personal, helikopterstöd, transporter och fordon, distribution av flygdrivmedel, kokgrupper och mycket annat. Jag kunde själv på plats följa släckningsarbetet i Älvdalen och Sveg i brännande hetta. Ett innerligt tack går till all den personal, inte minst från Hemvärnet och ni som inte var i tjänst, som hörsammade räddningstjänstens behov av stöd och frivilligt ställde upp.

Inte heller på den internationella arenan har sommarstiltje rätt. Om president Trumps möten med Nordkoreas ledare Kim Jong-Un och senare med Rysslands president Putin kommer att leda till minskade spänningar återstår att se. Kasten

mandatperiod kommer att ange kursen för utvecklingen av vårt svenska försvar under lång tid framöver. Försvarsmakten ska fortsatt leverera och hålla stadig kurs. Min önskan är att den försvarspolitiska debatten fortsätter att engagera. Det handlar om frågor som berör alla.

Nu ska vi kraftsamla för höstens övningsverksamhet, inte minst deltagandet i NATO-övningen Trident Juncture som genomförs i Norge i oktober. Jag vill sluta där jag inledde – det är bara tillsammans som vi kan hantera och avvärja kriser. Vi kan plötsligt hamna i en situation där vi måste kunna ge eller ta emot stöd på ett effektivt sätt. Och det ska vi ständigt bli bättre på.

Vi ses i terrängen!

Micael Bydén
Överbefälhavare

s4 AKTUELLT
Med På ny post

s10 PORTRÄTTET
Staffan Littorin kör Waxholmsbåt på fritiden.

s20 EN SVENSK PATRIOT
Därför väljer Försvarsmakten det amerikanska luftvärnssystemet.

s30 SLUTSPURTEN
Nu jobbas det för fullt för att hinna bemanna den nya organisationen.

s32 KARRIÄR
Sjöofficeren Björn Brenner blir militär rådgivare åt Staffan de Mistura.

s33 MARINEN
Svenex 18 infriade förväntningarna.

s36 SÅ SKAPAS EN JÄGARE
K3-jägarnas tillvaro blir en serie på Youtube.

s39 EXONAUT
Nytt stödsystem för övningar

s42 KOREAKRIGET
Stillståndsavtalet fyller 65 år.

s44 INSATS
Svenskar stöttar Afghanistans flygvapen.

s48 TRÄNING
Försvarets team vann Nordic Islands Adventure Race.

s50 TILL SIST
Försvarfolk i farten.

s52 ÅSIKTEN
Dokumenthanteringen måste styras upp

s53 FÖRVALTAREN FÖRKLEARAR
Varför gör vi honnör?

s54 KRÖNIKAN
Därför är Pride viktigt

s55 BILDEN
Turister mitt i hemvärnsövningen

LÅNG HET SOMMAR

DET ÄR SVÅRT att till fullo förstå vid- den av Försvarsmaktens insats under sommarens skogsbränder. I det här numret av tidningen kan vi bara visa en skärva av den febrila aktivitet som rådde från Skåne i söder till Pajala i norr. Hemvärnssoldater hann knappt lägga sina rökdoftande kläder i tvättmaskinen förrän ett nytt larm kom.

Men vilket gensvar från allmänheten! Många medarbetare kan vittna om en enorm tacksamhet från invånarna i de drabbade orterna.

Mat, fika och madrasser till de provisoriska förläggningarna ordnades fram i hast. Näringsliv och lokalsamhället ställde helhjärtat upp. Sverige när det som bäst. Snyggt jobbat alla.

Fredrik Helmertz
Redaktör, Försvarets forum

ELDSJÄLARNNA. Hundratals frivilliga från Försvarsmakten avbröt semestern och släckte skogsbränder i stället. **S12-19**

SLAGET OM NORGE. Nu startar storövningen Trident Juncture. **S34-35**

Gratis kexchoklad delades ut till hjältarna ute i skogarna. Vältajmat budskap.

VITTRING PÅ VÄSTKUSTEN. Säkerhetskompani sjö bevakar Göteborg. **S22-29**

TEMA: INRYCKNINGEN. Vi säger välkommen till Försvarsmaktens nya rekryter **S40-41**

REDAKTION. Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88.

Ansvärg utgivare: Mats Ström, tf kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Fredrik Helmertz, fredrik.helmertz@mil.se, Försvarsmaktens kommunikationsavdelning.

Art Director: Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryckt:** Elanders. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material.

Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt. Beräknad utgivningsdag: 12 september 2018.

För ej beställt material ansvaras ej. ISSN 1100-8245. Genrebilder från Colourbox. Omslag: Mikael Jakobsson.

PILOTEN FLYGER IGEN EFTER OLYCKAN

Fåglar trolig orsak till Jashaveriet utanför Kallinge i augusti.

När Jasplanet från Blekinge flygflottilj kolliderade med en flock större fåglar fick piloten skjuta ur sig ur planet.

En vecka efter haveriet är piloten tillbaka i tjänst.

– Det känns bra att vara uppe och flyga igen, säger han.

Olyckan inträffade den 21 augusti utanför Möljeryd i Ronneby kommun, norr om Kallinge. Planet befann sig på ca 1000 meters höjd då den flög in i en flock fåglar. Piloten, som var mycket erfaren, sköt ut sig och Jasplanet kraschade i ett skogområde.

– Det brukar inträffa mellan fem till tio tillbud på ett år. Den här gången gick det inte att nödlanda, säger Jerry Lindbergh kommunikationschef på Blekinge flygflottilj (F17).

Piloten hämtades upp med helikopter strax efter haveriet och transporterades till flottiljens flygläkare för undersökning. Därefter fördes han till ett civilt sjukhus för röntgen. Han var oskadad, men med en öm rygg.

Efter ytterligare obligatoriska undersökningar påföljande dag, bland annat samtal med psykolog, kunde fokus laggas på att återinsätta piloten i

Sanering av nedslagsplatsen är nästa steg i arbetet efter olyckan.

tjänst igen.

– Det är inte ovanligt att piloterna är snabbt uppe i luften igen efter en sån här händelse, säger Jerry Lindbergh.

EN AV DE saker som nu måste göras är att prova ut ett nytt pilotställ och hjälm, utrustningen är individanpassad och måste beställas.

Redan veckan efter haveriet var piloten i luften och flög. Han gjorde dessutom ett antal pass i flygsimulator. Alla piloter är utbildade och övade på olika olycksscenarioer som kan inträffa i luften.

– Under sin utbildning tränar

de på sådana här situationer så de är väl-drillade, säger Jerry Lindbergh.

Statens haverikommission inledde omedelbart sin utredning av olyckan. Anställda på flottiljen har gått skallgång på nedslagsplatsen och samlat resterna från planet. Vrakdelarna förvaras på flottiljen, men under haverikommissionens ansvar. Kommissionen har skickat motorn till tillverkaren i Trollhättan för undersökning.

Försvarsmakten samverkar nu med Ronneby kommun och Räddningstjänsten om hur olycksplatsen ska saneras på bästa sätt.

CITATET

”Det låter naturligtvis absurt att ett krigsflygplan som är utrustat för att möta hårda tag havererar på grund av en fågel – en fiskmåls eller trut – men det är faktiskt så att en större fågel som sugts in i motorn kan förstöra den.”

Hans Kjäll, flygsäkerhetskonsult.

GYLLENSPORRE NY CHEF FÖR FN:S INSATS I MALI

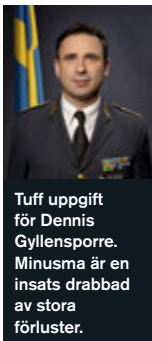
Chefen för ledningsstaben, generallöjtnant Dennis Gyllensporre, har utnämnts till Force Commander för Minusma, FN:s militära insats i Mali. Utnämningen gäller från 1 oktober, initialt under ett år, men med option för förlängning ytterligare ett år.

– Jag är både stolt och glad över att ha fått det här uppdraget. Men jag är samtidigt ödmjuk inför att det är en mycket utmanande uppgift, säger han.

Det är första gången på 25 år som en svensk fått ett så tungt FN-uppdrag för en internationell insats. 1993 var generalmajor Lars Erik Wahlgren chef för FN:s insats i Libanon, Unifil.

Insatsen i Mali är en av FN:s farligaste insatser – ett uppdrag Dennis Gyllensporre nu förbereder sig på.

– Det är viktigt att först sätta

Tuff uppgift för Dennis Gyllensporre. Minusma är en insats drabbad av stora förluster.

sig in i läget i detalj. Jag känner mig trots allt trygg med erfarenheterna jag har från svenska försvarsmakten. De traditioner av ledarskap som vi har i vår organisation gör att jag kommer att ha goda förutsättningar att lösa uppdraget.

Minusma är en insats som har haft betydande förluster. Vilket enligt Dennis Gyllensporre visar hur viktigt det är med närvaron i Mali, att

FN finns där för landets befolkning och för att skapa säkerhet och fred.

– Det här måste ses som ett erkännande av Sveriges engagemang i Afrika i allmänhet och Mali i synnerhet. Dennis Gyllensporre blir chef för hela den militära delen på närmare 13 800 man, kommenterar ÖB Micael Bydén.

Text Johan Lundgren/LEDS KOMM

LENA HALLIN TAR ÖVER MUST

Regeringen utser Lena Hallin till ny chef för Must, militära under rättelse- och säkerhetstjänsten och hon befordras därmed till generalmajor.

Lena Hallin har en lång och framgångsrik karriär i Försvarsmakten. I egenskap av kvinnlig chef har hon varit pionjär i många befattningar. Nu blir hon den första kvinnan som chefar för Must.

– Det är med stor respekt och ödmjukhet som jag kommer att ta mig an uppdraget. Jag känner mig stolt och hedrad över att få förtroendet att i rollen som chef för Must vara med och bidra till Sveriges fortsatta

säkerhet och försvarsförmåga, säger Lena Hallin.

Lena Hallin gjorde sin värnplikt vid Upplands flygflottilj (F16) och Skånska flygflottiljen (F10) 1980 med inriktning på stridsledning och luftbevakning.

Sedan dess har hon tjänstgjort på olika förband och skolor samt i Högkvarteret. Hon har också haft civila anställningar som personalchef och förvaltningschef i Östersunds kommun. Lena Hallin var siste flottiljchef och chef för avvecklingsorganisationen för Jämtlands flygflottilj 2006, innan hon tillträdde som Sveriges för-

Lena Hallin tillträder som chef för Must den 1 maj 2019.

sta kvinnliga förbandschef vid Ledningsregementet där hon var under perioden 2007–2010.

Hon var försvarsattaché i London 2011–2013. 2013 utsågs hon till brigadgeneral och ledningssystemchef i Försvarsmakten. Hon blev därmed också Sveriges första kvinnliga general utanför det försvarsmedicinska området.

STORSLAGEN ERFARENHET

Scouter utbildades i ledarskap av Försvarsmaktens vinterenhet.

I samband med firandet av Kungens 70-årsdag för två år sedan presenterade Försvarsmakten en unik gåva knuten till hans engagemang för den svenska scoutverksamheten. Under fyra tillfällen, ett per år fram till 2020, får utvalda scouter i åldrarna 15–18 år en veckas utbildning i hållbart ledarskap. Utbildningen genomförs av Försvarsmakten i samarbete med Scouterna.

Under de två första veckorna i augusti genomförde vinterenheten fjällutbildning i Sareks nationalpark. Kursdeltagare var 30 utmanarscouter och fem scoutledare tillresta från hela landet.

SYFTET ÄR ATT GE förståelse för den unika miljö som fjällvärlden utgör och de fysiska förutsättningar som krävs vid längre vistelse i fjällterräng sommartid. Störst vikt läggs på säkerhet och riskmedvetenhet och mycket tid tillbringades åt navigering och orientering. En förmiddag ägnades åt teknikövningar i att både som grupp och enskild vada över större och mindre bäckar, allt i syfte

En kunglig gåva. Rapadalen blev ett magnifikt klassrum för 30 scouter och fem scoutledare från hela landet.

Vidgade vyer. Marschordergivning inför dagens 12 km långa etapp.

att minska riskerna. Ett utbildningspass i glaciärkunskap lät eleverna se och bokstavigt talat känna på isen.

Att utbildningen och framför allt utbildningsmiljön uppskattades av deltagarna var tydligt. – Det var en perfekt miljö att diskutera hållbar utveckling,

omgiven av glaciärer, jokkar och berg. Att dessutom vandra runt i denna miljö gör det hela ännu mer fantastiskt, säger Viktor Holmvall, en av scouterna.

Text & foto

Hampus Hagstedt/
ComCam

PUBLIKEN VALLFÄRDADE TILL FLYGDAGEN

RICKARD TÖRNHJELM/COMCAM

FÖRSVARSMAKTENS FLYGDAG i Uppsala blev en succé, säger projektledaren Olle Torbratt.

– Det kom närmare 150 000 besökare och det är nytt flygdagsrekord alla kategorier. Vi har passerat en siffra som jag tror kommer stå sig under en lång tid framöver, säger han.

Syftet med flygdagen är att visa upp det svenska flygvapnets verksamhet, dess operativa förmåga och informera om karriärmöjligheterna i Försvarsmakten. Utöver markutställningar bjöds det på flyguppvisningar av olika modeller. Det historiska inslaget i år var exempelvis AJS 37 Viggen, J29 Tunnan och J32 Lansan.

FMV

FRÅN VÄNSTER: Magnus Hallberg, Försvarsmakten. Louise Johansson, inköpare FMV. Magnus Fagerberg, projektledare FMV. Gustav Gillberg, systemingenjör FMV.

TOPPMODERN HJÄLM DEBUTERAR I MALI

Nu får svenska soldater i internationell tjänst en hjälm i världsklass. Hjälmen 18A heter en ny insatshjälm med högsta möjliga skydds nivå som ska levereras under sommaren. Den har en modern hjälminredning och är förberedd från fabrik för applicering av bildförstärkare.

– Den här hjälmen har ett syfte, att snabbt höja skyddsnivån för bland annat Malistyrkan, och det kommer den att göra på ett bra sätt. Hjälmen 18A ger utöver skyddet mot splitter även visst skydd mot finkalibrig ammunition, vilket genererar en något högre vikt, säger Magnus Hallberg, systemföreträdare personlig utrustning vid Försvarsmakten.

Projektet har på kort tid skapat ett system kring en befint-

Insatshjälm 18A.

lig produkt. Man har designat och producerat hjälm dok, tagit fram alla nödvändiga publikationer, reservdelar och utbildningspaket.

Nuvarande förband i Mali blir den första styrkan att utrustas med den nya hjälmen, därefter kommer förbandet som ska efterträda dem utbildas och tilldelas hjälmen. Försvarsmakten har då en insatshjälm med högsta möjliga skyddsnivå.

CITATET

”Tänk om staten på andra områden hade uppvisat samma grad av effektivitet som man gjorde när man monterade ner totalförsvaret.”

Mikael Odenberg (M) under Almedalsveckan.

SIFFRAN

10 241

sjömän och soldater var anställda i Försvarsmakten den sista juni. Fördelningen är 5660 kontinuerligt anställda GSS och 4581 tidvis anställda GSS. Den positiva utvecklingen beror på ökat rekrytflöde men också att fler fortsätter sitt engagemang i Försvarsmakten efter avslutad tjänstgöring.

I KORTHET

ORDER

NYTT REGLEMENTE FÖR MOBILISERING FASTSTÄLLT

Från och med första juli gäller ett nytt reglemente för mobilisering. Där framgår vilken roll du som anställd i Försvarsmakten har som krigsplacerad och vad det innebär om Sverige höjer sin beredskap. Syftet med reglementet är att skapa förutsättningar för att samtliga krigsförband vid höjd beredskap ska kunna mobiliseras inom beslutad tid och därefter börja lösa sina uppgifter. Mobilisering innebär att Försvarsmakten krigsorganiserar delvis eller helt. Det sker genom att personal, förnödenheter och anläggningar förs samman till krigsförband. Mer information om reglementet finns på [emilia](http://emilia.forsvarsmakten.se) bland övriga reglementen på forsvarsmakten.se och på hemvarnet.se

HÖGKVARTERET

JÄRFÄLLAFLYTT UTREDS

En förstudie inleds nu där man utreder möjligheten att flytta Försvarsmaktens högkvarter från Lidingövägen i Stockholm till Barkarbystaden i Järfälla. Förstudien beräknas att ta runt ett år. En flytt kräver politiska beslut på regerings- och riksdagsnivå och kan ta upp mot åtta år innan den genomförs.

FJÄRDE SJÖSTRIDSFLOTTILJEN CHARMADDE STOCKHOLM

”S yns man inte finns man inte.”

Marinen har fartyg som är byggda för att smyga – men ibland både vill och behöver man synas. Genom att förtöja Fjärde sjöstridsflottiljens fartyg vid Skeppsbron i Stockholms innerstad ville förbandet i juni låta allmänheten få möjlighet att besöka fartygen. Syftet var att berätta vad marinen gör och varför vapenslaget är en viktig del av Försvarsmakten. Ett antal studie- och yrkesvägledare från skolor i Stockholmsområdet bjöds in för att åka med och få information om grundutbildningen och vad det innebär att arbeta som sjöman.

DESSUTOM FICK OLIKA organisationer samt ungdomar som är registrerade i Mitt Försvarsmakten inbjudningar till fartygen. Och visst skapade Fjärde sjöstridsflottiljens närvaro en nyfikenhet hos både stora och små. Skolklasser som var på utflykt kom förbi kajen

Lokal förankring. Stockholmarna fick stifta bekantskap med marinens verksamhet under besöket i juni.

och frågade om de kunde få komma ombord. En förskoleklass med tolv barn, som fick möjligheten att gå ombord på stab – och underhållsfartyget HMS Trossö, var väldigt nyfikna och hade många frågor. De lämnade fartyget eniga om varför Försvarsmakten behövs:

– Det är viktigt att hjälpa varandra och andra, sa barnen.

Text och bilder Rebecca Landberg/Försvarsmakten

Unga matrosar njöt av allt spännande.

PÅ NY POST

Försvarsmakten accepterar generalmajor **Per Lodins** återtagande av tjänstledighet efter tjänstgöring i FN som CMO vid Unimogip. Lodin placeras på Högkvarteret FM Uppdrag under perioden 30 juli 2018 dock längst till 31 oktober 2018.

Regeringen förlänger **Peter**

Sandwalls anställning som generaldirektör från och med 1 oktober 2018 tills vidare dock längst till 30 september 2021.

Försvarsmakten konstituerar överstelöjtnant **Anders B Svensson** till överste/OF5 under tjänstgöringen som Military advisor,

Minusma, Mali, under tiden 14 augusti 2018 till 2 september 2019 eller till dess tjänsten vid Minusma upphör.

Försvarsmakten bifaller hemställan från Försvarshögskolan att disponera kommandör **Johan Brorson** som chef för Officersprogrammet, Militära programledningen från 1 oktober 2018 till 31 augusti 2022. Brorson beviljas under samma period tjänstledighet från Försvarsmakten.

Försvarsmakten placerar överste **Dennis Hedström** som C Afa vid Must från den 1 oktober tills vidare dock längst till 28 februari

2022.

Försvarsmakten placerar överste **Ronnie Nilsson** som förbandschef vid Swedint under perioden 28 september 2018 tills vidare dock längst till 31 mars 2021.

Försvarsmakten placerar överste **Stefan Jansson** som förbandschef vid SkyddC under perioden 1 september 2018 tills vidare dock längst till 30 september 2021.

Försvarsmakten placerar kommandörkapten **Fredrik Peedu** som förbandschef vid Swedec under perioden 1 september tills vidare dock längst till 31 augusti 2021. Han befordras samtidigt till kom-

MILITÄRMUSIKEN VÄXER VIA SOCIALA MEDIER

Musikinspektörer möts. Deltagare från femton länder diskuterade upphovsrätt, sociala medier och andra frågor.

Försvarsmusiken var värd för den 14:e internationella musikinspektörskonferensen som hölls i Stockholm i juni. Temat för konferensen var "Tradition och Vision. Repertoar – historisk och nutida". Chefen Högkvarteret, Dennis Gyllensporre, inledde konferensen med ett anförande om vikten av försvarsmusik, både inom statsceremoniella sammanhang och för att stärka militära traditioner. Genomgående för alla länder är att det krävs fler spelningar än på mycket länge. Planerings- och

organisationsfrågor är i fokus. Sociala medier sprider inspelad militärmusik enklare och snabbare än tidigare, till en avsevärt bredare publik, vilket får staberna att engagera sig i omfattande upphovsrättsliga frågor. I Sverige genomför Försvarsmusikens tre professionella kårer över 500 spelningar årligen. Till årets konferens kom deltagare från bland annat Norge, Danmark, Finland, Estland, Lettland, Tyskland, Österrike, Tjeckien, Italien, Belgien, Nederländerna och Schweiz.

Text Göran Mellblom/Fömus

mendör.

Försvarsmakten placerar överste **Fredrik Zetterberg** som projektansvarig MRLV vid Prod från 1 september 2018 till längst 30 september 2019.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Roger Nilsson** vid HKV Prod som chef Rikshemvärnsavdelningen från 15 augusti 2018 tills vidare dock längst till 30 september 2022. Han befordras vid tillträdet till överste.

Försvarsmakten placerar överste **Stefan Sandborg** som Rikshemvärnschef under perioden 1 september 2018 tills vidare dock

längst till 31 augusti 2023. Han utnämns samtidigt till generalmajor.

Försvarsmakten placerar kommandörkapten **Per Edling** vid 3.sjöstridsflottiljen som Flottiljchef under perioden 1 oktober 2018 tills vidare dock längst till 30 september 2021. Han befordras vid tillträdet till kommandör.

Försvarsmakten placerar kommandör **Bengt Lundgren** som chefsutvecklare Marinen vid Leds Pers Chefsutvecklingsenhet, Högkvarteret, under perioden 1 oktober 2018 tills vidare dock längst 31 oktober 2021.

Erfaren brigadgeneral blir ny kommunikationsdirektör för Försvarsmakten.

HALLÅ DÄR
MATS STRÖM...

... Grattis till utnämningen! Men det normala för höga militärer är väl ändå att tuga?

"Nej, det är det inte. Som förbandschef i internationella insatser har jag märkt att det är väldigt viktigt att informera. Och det gör man genom att förmedla situationer, upplevelser och uppfattningar så trovärdig som möjligt."

Varför är kommunikation nödvändigt för Försvarsmakten?

"Vi är en del av samhället. Medborgarna har rätt att få veta vad vi gör. Det är också viktigt att våra partners utomlands, andra nationer och organisationer får veta vår kapacitet. Dessutom ska de som jobbar i Försvarsmakten få information om vad som händer."

Ditt senaste Facebookinlägg var i juni. Hur ser du på sociala medier?

"Mitt personliga intresse är inte så högt, men jag inser att sociala medier är viktiga. Det är ett snabbt instrument som kan påverka både åsikter och verksamhet väldigt påtagligt. Här måste vi vara kompetenta och proaktiva."

"Enkelhet" är ett mantra för dig. Gäller det också kommunikation?

"Jag har lärt mig en sak under alla år i Försvarsmakten. Ska man hantera komplexa situationer måste man förenkla. Det gäller att strukturera problemen så att man kan hantera de delar som är viktiga. Sedan gäller det att hitta de enkla, slående budskapen som genomborrar allt."

PORTRÄTTET

Kapten Littorin styr upp skärgårdstrafiken åt Waxholmsbolaget/Utö rederi.

SKÄRGÅRDSBÅT I SÄKRA HÄNDER

Staffan kör civilt på fritiden

” När jag kastar loss från Utö vid sextiden på morgonen och Mysingen ligger spegelblank framför fartyget, solen lyser från en klarblå himmel och dofterna från nybryggt kaffe och nybakade bullar sprider sig i styrhytten, då inser jag vilken fantastisk förmån jag har som får uppleva detta och dessutom få betalt för att göra något jag tycker är kul.

När jag har möjlighet - på kvällar, helger och på mina semestrar - jobbar jag som befälhavare på olika skärgårdsbåtar. Det här är min tionde säsong och jag har Försvarsmakten att tacka för allt. År 1998 var vi ett antal som fick möjlighet att läsa in en civil styrmansbehörighet på arbetstid. Bakgrunden var att man ville underlätta för oss att gå över till den civila sektorn när marinen skulle reduceras.

För mig som sjöofficer är det väldigt utvecklande att köra i civil sjöfart. Kompetensen sätts ständigt på prov. Här ombord har jag ansvar för 350 passagerare, jag är ensam och kör i tjugo knop i farleder som vimlar av fritidsbåtar,

som framförs av personer som ibland saknar både erfarenhet och omdöme. Dock visar de alla flesta fritidsskepparna både hänsyn och gott sjömanskap, när de kommer i närsituation med ett nästan 40 meter långt fartyg.

Vi är tre anställda ombord. En befälhavare, en matros och ett ekonomibiträde. Det är helt annorlunda jämfört med det militära, där det är mycket mer personal som har sina specialistroller. I marinen leder fartygschefen striden och kör inte fartyget.

Min besättning på Silverpilen märker att jag kommer från marinen. Så fort det blir spiltid kör vi övningar. Det kan exempelvis vara praktiska ”man överbord övningar”, övningar i omhändertagande av akuta sjukdomsfall, brandövningar eller teoretiska genomgångar hur vi ska agera mot störande passagerare.

Det är brist på befälhavare och rederierna ringer ofta. De vill ha folk med erfarenhet och som de känner. När jag går i pension om två och ett halvt år hoppas jag fortsätta här. Jag älskar att vara på sjön.”

STAFFAN LITTORIN

Ålder: 58 år. **Gör:** Nautikansvarig på produktionsledningens marinavdelning, Högkvarteret. Örlogskapten.

Aktuell: I somras befälhavare på Silverpilen som trafikerar linjen Årsta Brygga-Utö.

Bakgrund: Sjöofficer sedan 1982. Bland annat tio år vid röjdykardivisionen (DC 1998) och adjutant åt Marinchefen 2015-16. Tidvis jobbat civilt inom olika räddningstjänster samt som pilot.

Text **Fredrik Helmertz/LEDS KOMM** foto **Rickard Törnholm/ComCam**

INSATS

Blötläggning. Hemvärnssoldaterna jobbade dygnet runt med att begränsa eldens spridning i de knasterorra skogarna utanför Kårböle.

Text *Fredrik Helmertz & Johan Lundgren/LEDS KOMM*

Foto *Mats Nyström & Rickard Törnhjelm/ComCam*

och *Petter Persson/Livgardet*

..ELD SJÄLARNA

Daniel Mahouk fick efter två månader i Hemvärnet sitt i elddop i Älvdalen.

Det var sommaren då Sveriges skogar brann. Och Försvarsmaktens personal svarade med att avbryta sina semestrar och genomföra en massiv insats till skydd för civilsamhället.

DANIEL MAHOUK hade tillhört Hemvärnet i två månader och befann sig nu i norra Dalarnas ödemark för att bekämpa den stora skogsbranden i Älvdalen som riskerade att sprida sig okontrollerat.

Tillsammans med 38 andra soldater från 23:e hemvärnsbataljonen Attundaland hade han hört en förfrågan om att rycka ut till Älvdalen. Klockan 05:00 onsdagen den 18 juli var det avfärd från Livgardet i Kungsängen. Vid lunchtid kom de fram och bevittnade kaoset.

– Det var mycket folk på plats

hjälpte till och vattenbombade hela tiden. Vi fick en kalldusch av en Black Hawk, men det var bara skönt i värmen.

UTHÅLLIGHET VIKTIGT

RÄDDNINGSTJÄNSTEN, brandförsvaret och hemvärns soldaterna lyckades tillsammans få kontroll på elden, men inte så mycket att den kunde tryckas tillbaka. Det brann i trädens rot-system och elden kunde oväntat blossa upp igen. Soldaterna fick istället koncentrera sig på att hålla gränslinjen blöt.

– Vi hade 5–6 kilometer som vi skulle hålla och vi lyckades med det. Vi blötade dygnet runt, något mindre på natten. Och vi förlängde slangar. Vi

”Helikoptrarna hjälpte till och vattenbombade hela tiden. Vi fick en kalldusch av en Black Hawk, men det var bara skönt i värmen.”

och rätt rörigt. Alla hade bråttom. Elden var så pass aktiv att vi inte hade tid att tänka. Det var bara att jobba på, berättar han.

SLITSAMT ARBETE

SOLDATERNA FRÅN 23:E hemvärnsbataljonen delades upp i sex grupper och sattes i arbete. En del jobbade med att aktivt släcka branden, andra förebyggde spridning genom att blötlägga marken, några förlängde och drog slang – ett slitsamt grovjobb i terrängen.

Det var varmt och mycket rök. Det brann överallt och över stora ytor. Spridningen gick snabbt. Under några ögonblick var Daniel Mahouks grupp till och med avskurna av elden.

– Men vi upplevde det inte som farligt. Helikoptrarna

måste lagt ut flera mil slang, berättar Daniel.

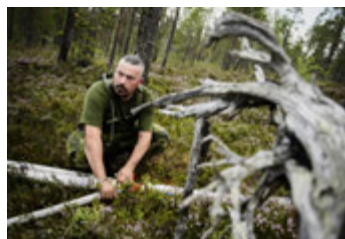
Arbetspassen var långa. Väckning 06:00, på plats vid skadeplatsen 08:00. Sedan var det hårt arbete fram till 23–24, innan de kunde återvända till förläggningen, en gymnasal i Särna där de sloknade på madrasserna som byborna hade samlat ihop till dem – då var soldaterna helt utpumpade.

– Det var ett slitsamt arbete. Men vi ville göra det. Vi drev på varandra, peppade och påminde oss varför vi gjorde det. På så sätt höll vi modet uppe. Vi är en pluton med bra sammanhållning, berättar han.

Daniel Mahouk delar sina erfarenheter med hundratals medarbetare i Försvarmakten som bekämpade skogbränder över hela Sverige. Insatsen

Patrulltjänst. Soldater från Gävleborgs Hemvärnsbataljon övervakar att elden inte blossar upp.

Många mil slang kopplades ihop.

Simon Sundström vid Gävleborgs hemvärnsbataljon rullar ihop slangarna när insatsen utanför Ljusdal avvecklas.

Eldens härjningar från ovan. Försvarsmakten hade drönare i luften vid många tillfällen för att identifiera brandhärdar.

Transporter till skadeplatsen skedde med bandvagn och kunde ibland ta en timme.

Okuvliga. Trots att hemvärnssoldaterna hade jobbat tre dygn i streck märks ingen trötthet när de saluterar ÖB Micael Bydén och försvarsminister Peter Hultqvist som varit på besök vid norra begränsningslinjen i Älvdalen.

Insatserna omfattade enorma ytor. Här strax utanför Kårböle.

Förrådsk glöd. När soldaterna från Gävleborgs h emvärnsbataljon körde förbi ett nedbrunnet skogsparti upptäckte de rök. Med vatten från en medhavd plastdunk börjar de bekämpa den pyrande elden.

Uppdatering av läget.

Ledningsarbete i Älvdalen.

Samverkan i Kårböle.

” Jag är otroligt stolt över våra medarbetare som ställt upp för att bistå med brandbekämpning. ”

ÖB MICHAEL BYDÉN

till stöd för civilsamhället är möjligen Försvarsmaktens mest omfattande hittills.

ALLA RESURSER SATTES IN

UNDER SOMMAREN FICK Försvarsmakten in stödbegäran på stödbegäran från räddningstjänsterna.

– Vi har bistått med alla resurser vi kunnat uppbåda. Förutom personalen som frivilligt avbrutit sina semestrar har vi haft helikoptrar, Herkulesplan som bistått med transporter, egen brandkår med vattentankbilar och Jas-plan som dokumenterat brandområden, säger ställföreträdande insatschefen Urban Molin.

Försvarsmakten har dessutom distribuerat drivmedel och flygbränsle till civila, internatio-

nella och egna fordon, flygplan och kraftverk. Som exempel distribuerades omkring 648 kubikmeter flygdrivmedel.

Huvuddelen av Försvarsmaktens hemvärnsbataljoner runt om i landet har varit engagerade i släckningsarbetet. Dessutom har ett flertal av Försvarsmaktens övriga förband också deltagit med olika föråtgör som exempelvis ledning, samverkan och logistik.

– Sedan ska vi inte glömma att vi skött luftsamordningen och haft sambandsofficerare ute, bland annat på de italienska vattenflygplanen, på MSB och länsstyrelser och hjälpt till med vädertjänst. Vi har haft kokgrupper som lagat mat och personal som genomfört tvättbyte i fält, säger Urban Molin.

Middag och andningspaus. Polska brandmän vilar i trakterna runt Kårböle.

Gränsen mellan liv och död. Strax utanför Kårböle.

Pizzautdelning vid Lassekrog. Maten kom från Ljusdal och fördelades vid ledningscentralen här.

Törsten släcks i den obarmhärtiga värmen.

Tystnad, här sover hjältar.

”Det var ett slitsamt arbete. Men vi ville göra det. Vi drev på varandra, peppade och påminde oss varför vi gjorde det.”

BERÖM FRÅN ÖB

VID ETT FLERTAL tillfällen har Försvarsmakten också haft drönare uppe för att identifiera brandhärdar, tagit fram kartunderlag och bistått med kommunikationsutrustning där räddningstjänstens radio inte fungerat. Dessutom har myndigheten även hjälpt till med oljesanering med både personal och fartyg utanför Loftahammar.

– Jag är otroligt stolt över våra medarbetare som ställt upp för att bistå med brandbekämpning. Inte minst är jag imponerad av vår personal i Hemvärnet som kämpat med att dra slang i oländig terräng, kånkat pumpar, fällt träd och röjt väg för att släckningsfordon ska kunna komma fram, säger överbefälhavaren Micael Bydén.

För Daniel Mahouk, som bor

i Skogås söder om Stockholm, blev det sammanlagt två vändor till Älvdalen innan han kunde återgå till sin ledighet. Till vardags pluggar han till civilingenjör på KTH. Han är stolt över sin hemvärnsbataljons insatser och kan tänka sig en militär karriär i framtiden.

– Jag gillar disciplinen, viljan och initiativkraften i Försvarsmakten, säger han. ◀

MASSIVA INSATSER

Försvarsmakten lämnar stöd till samhället enligt LSO, lagen om skydd mot olyckor. Här är några av insatserna under perioden maj–augusti.

»»» Över 90 insatser runt om i landet.

»»» Ca 220 000 arbetstimmar.

»»» Mer än 270 flygtimmar med helikopter.

EN SVENSK PATRIOT

Sverige väljer det amerikanska luftvärnssystemet Patriot. Här är skälen varför.

ÅR 2025 SKA Försvarsmaktens två luftvärnsbataljoner vara utrustade och operativa med det amerikanska luftvärnssystemet Patriot.

– Hotbildsutvecklingen innebär att tillgång till luftvärn som kan bekämpa taktiska ballistiska robotar är väsentlig för Sveriges säkerhet. Det är också ett av de viktigaste skälen till att vi väljer just Patriotsystemet, säger arméchefen, generalmajor Karl Engelbrektsen om det nya medellångräckviddiga luftvärnssystemet.

Regeringen beslutade i början av augusti att Försvarsmakten ska anskaffa Patriot. För Försvarsmakten är det resultatet av en process som pågått i olika former sedan 2011. Debatten i

media och politik om anskaffningen av ett nytt luftvärnssystem har varit kort i jämförelse med Försvarsmaktens arbete för att skapa underlag för regeringens beslut.

SKA BEKÄMPA BALLISTISKA ROBOTAR

FÖRSVARSMAKTENS VAL AV luftvärnssystemet Patriot baseras på i huvudsak tre skäl:

- › Hotbildsutvecklingen innebär att tillgång till medellångräckviddigt luftvärn som kan bekämpa taktiska ballistiska robotar, är väsentlig för Sveriges säkerhet.
- › Det är ett beprövat och leveranssäkert system som svarar mot kraven på operativ förmåga inom angiven tid.
- › Det finns förutsättningar för internationell samverkan med andra användare. Det

ger möjlighet att dela utvecklingskostnader med andra och sänker därmed livscykelkostnaden för systemet. Även detta ökar Försvarsmaktens operativa förmåga.

– Anskaffningen och införandet innebär, när systemet är operativt, att Försvarsmakten också får en bättre förmåga att bekämpa kryssningsrobotar och stridsflyg. Kombinationen av antalet eldenheter och robotar är ett avsevärt tillskott till Försvarsmaktens operativa förmåga och ett viktigt bidrag till en trovärdig tröskeleffekt, säger Karl Engelbrektsen.

Många olika uppgifter om främst kostnader och systemets prestanda förekommer i debatten.

Kostnaderna för Försvarsmaktens anskaffning av Patriotsystemet är dryga 10 miljarder

Systemets ledningscentral är inrymd i en container liksom många andra systemdelar.

Överbefälhavare Micael Bydén och generaldirektör Peter Sandwall under en föreläsning av systemet på Säve.

kronor. Försvarsmakten har i sin investeringsplan prioriterat denna förmåga och avdelat medel för den. I priset ingår robotar, fordon och annan kringutrustning som behövs för att kunna organisera och utrusta två luftvärnsbataljoner med Patriotsystemet.

– Det är viktigt att framhålla att i priset ingår också integrering med såväl det kommande korträckviddiga luftvärnsyste-

met 98, som de övriga delarna i luftförsvaret, säger Karl Engelbrektsen.

HELA LUFTFÖRSVARET STÄRKS AVSEVÄRT

INFÖRANDET AV Patriotsystemet tillför luftförsvaret av Sverige en avsevärt ökad förmåga att bekämpa kvalificerade mål på långa avstånd och hög höjd och det tillför en mycket viktig förmåga i dagens hotbild,

förmågan att bekämpa taktiska ballistiska robotar.

Det är alltså inte bara luftvärnet som får en avsevärd ökad förmåga utan också luftförsvaret av Sverige, som är den helhet som luftvärnet ingår i tillsammans med stridsflyg och sensorkedjan. ◀

Text **Jonas Svensson/LEDS KOMM**
Foto **Astrid Amtén Skage/ComCam**

FAKTA OM PATRIOT

» Eldenheten benämns i Försvarsmakten eldenhet 103. Den består av 3 lavetter, en radar och en ledningscentral. Försvarsmakten anskaffar fyra eldenheter som organiseras i två luftvärnsbataljoner tillsammans med det korträckviddiga robotsystemet 98 (Iris-T).

» **I Sverige benämns robotarna till Patriot robot 103.** Det finns två robottyper, 103A och 103B, med

något olika egenskaper, anpassade efter de olika typerna av mål systemet bekämpar. Båda typerna av robotar kan vara eldberedda samtidigt i alla eldenheter.

» Försvarsmakten har valt **lastbilar från en europeisk leverantör** därför att dessa är anpassade till europeisk miljö- och trafiklagstiftning. Det effektiviserar också underhåll, utbildning och reservdelsförsörjning.

» Systemets ledningscentral är inrymd i en container liksom många andra systemdelar. Det innebär **att allt är färdiginstallerat** och den tid som förbandet behöver för att grupperas förkortas jämfört med andra lösningar.

» Den version av Patriotsystemet som Försvarsmakten anskaffar är **den modernaste, både när det gäller hård- och mjukvara.** Det är ett tekniskt mycket

kvalificerat system. Anskaffningen är begränsad till fyra eldenheter och kraven på tillgänglighet är höga. Underhållskostnaderna blir högre än för nuvarande system men i paritet med jämförbara moderna luftvärnssystem. I gengäld får luftvärnsbataljonerna med robot 103 och 98 en avsevärt ökad förmåga jämfört med nuvarande bataljoner med robot 97 och robot 70.

Containerlösningen gör att den tid som förbandet behöver för att grupperas förkortas jämfört med andra lösningar, till exempel tält. Även slitaget på materiel och personal minskas.

I HÄNDELSE AV KRIG OCH KONFLIKT SKA STÖD FRÅN OMVÄRLDEN NÅ SVERIGE VIA GÖTEBORGS HAMNAR. DET ÄR 132:A SÄKERHETSKOMPANI SJÖS UPPGIFT ATT STOPPA FIENLIGA SPECIALFÖRBAND ELLER SABOTÖRER.

Text Fredrik Helmertz/LEDS KOMM Foto Mikael Jakobsson/Amfibieregementet

En sänkgrupp framrycker med en G-båt mellan öarna i Göteborgs skärgård på väg till insatsområdet. När de sedan närmar sig landstigningsplatsen kommenderar båtföraren "500m kvar" och eldberedskapen höjs hos soldaterna.

VITTRING PÅ VÄSTKUSTEN >

DEN MILITÄRGRÖNA G-båten studsar på vågorna och det salta vatten-skummet yr när vi i 30 knops hastighet närmar oss Galterö i Göteborgs södra skärgård. Det finns rapporter om att motståndarna har tagit ett brohuvud på ön som ligger vid inloppet till Göteborg – Skandinavien största hamnområde och strategiskt avgörande för Sverige i tider av kris och krig. Från Galterö kan utländska specialförband eller terrorister lamslå sjötrafiken. Det är 132:a säkerhetskompani sjös uppgift att förhindra det.

Ombord finns en sänkgrupp på åtta soldater samt Garbo, en sjuårig specialtränad schäfer, som älskar det här livet. Garbo spejar mot horisonten, ivrig och beredd att få vindvittring av främmande människor på öarna vi passerar. En utbildad patrullhund kan känna doften av en människa på 600 meters avstånd.

Vi lägger smidigt till vid en skyddad vik på Galterö, soldaterna landstiger och går i eldställning för att skydda gruppen mot en eventuell motståndare. Sedan börjar Garbo söka av området. Hundföraren Filip Björkner ger Garbo en spårlina och rör sig framåt samtidigt som han noggrant iakttar Garbos reaktioner. Sänkgruppen följer efter och observerar omgivningen med vaksamma blickar. Plötsligt lägger sig Garbo ner, hon har fått vittring på något. Hundföraren ger tecken till sänkgruppen som höjer beredskapen. Tillsammans samarbetar hunden och sänkgruppen

för att lösa uppgiften. Garbo fortsätter spåra och lyckas till slut hitta den för dagen utplacerade materielgömmen och Garbo får sin välförtjänta belöning, sin favoritleksak att gnaga på.

132:a säkerhetskompani sjö i Göteborg har genom åren haft olika namn och varit grupperad på skiftande platser i Sverige. Som krigsförband är det en del av 13:e Säkerhetsbataljonen i Kungsängen, men ligger produktionsmässigt under Amfibieregementet som har sina huvuddelar på Berga utanför Stockholm.

Den lite otydliga organisationen och kompaniets perifera placering i nedlagda Amf4:s vackra kasernområde ute vid Långedrag gör att kompaniet för en aningen anonym tillvaro tillsammans med de andra förbanden på Göteborgs garnison. Även bland göteborgarna.

STARKA OCH STABILA

KOMPANICHEFEN, KAPTEN Reine Kroon, med ett förlutet på Amf4, bekräftar:

– Åker man taxi hit så får man ofta höra ”Jaha, finns det något kvar därute?” Många tror att allt militärt lades ner med Amf 4, berättar han.

Som alla förband jobbar säkerhetskompani sjö ständigt med rekryteringen. Varumärket måste stärkas för att locka de bästa. Närheten till Göteborg är en fördel. Staden har en attraktionskraft i sig själv.

Vilka söker sig till säkerhetskompani sjö?

– Samma sorts soldater som finns på Amfibieregementet och jägarförbanden. Personer som vill vara ute i naturen, gillar fysisk träning och är stabila och

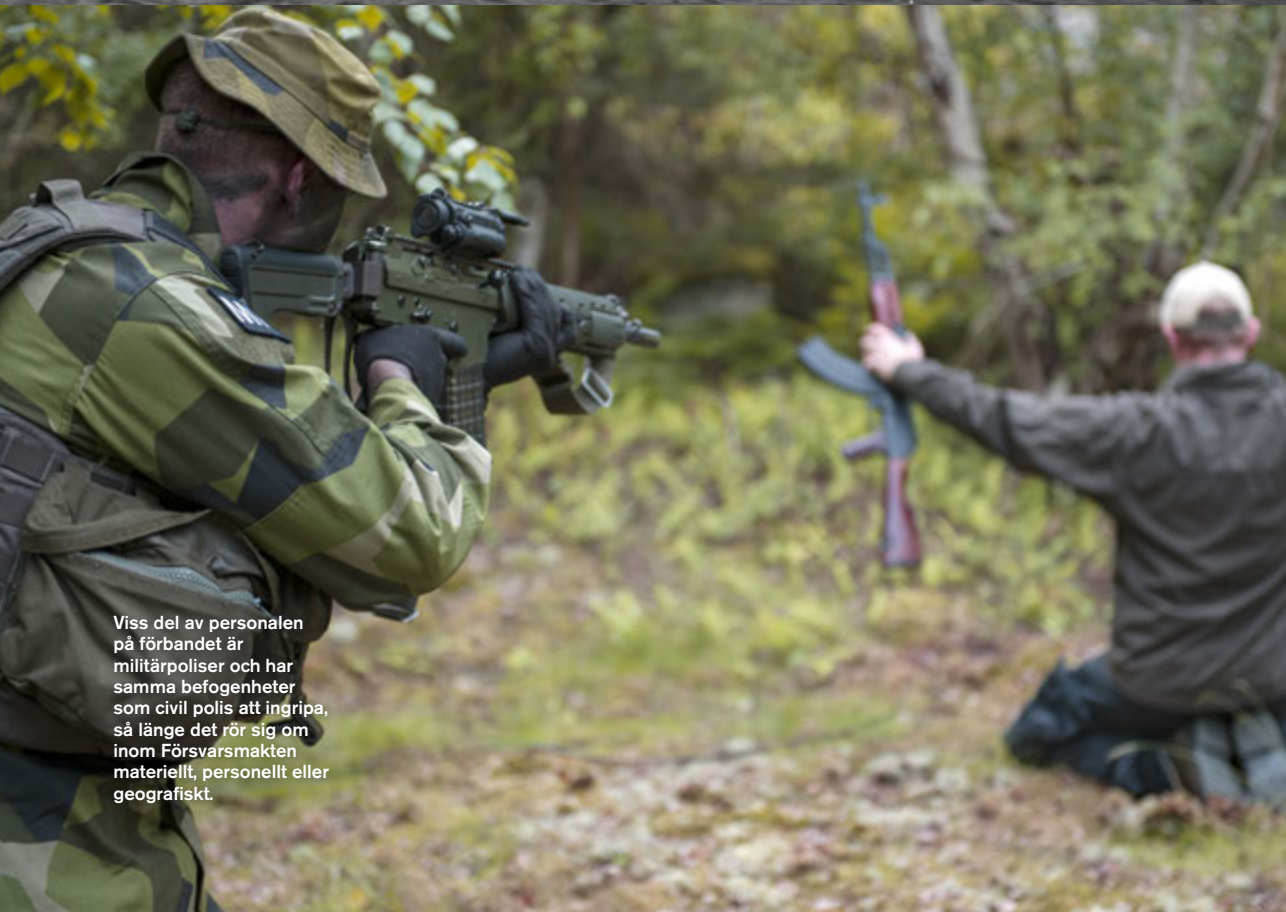
Västkustens karga landskap och tidvis hårda vind kan vara en utmaning. Därför är förbandets hundar specialiserade på att spåra på både klipporna och i skogen.

När Säkggruppen landstiger går man ut på "solffjäder" för att kunna säkra området innan man påbörjar patrulleringen.

Viss del av personalen på förbandet är militärpolis och har samma befogenheter som civil polis att ingripa, så länge det rör sig om inom Försvarsmakten materiellt, personellt eller geografiskt.

jordnära. Mentalt starka människor, säger Reine Kroon.

Säkerhetskompani sjös huvuduppgift är att skydda för Forsvarsmakten viktig infrastruktur, och hindra främmande underrättelseverksamhet, sabotage, terrorism och kriminalitet. En viktig del består av säkerhetsunderrättelsetjänst – att identifiera och lokalisera olika typer av hot samt motverka dessa, en uppgift som blir allt viktigare i vårt moderna samhälle. Ren bevakning är däremot inte säkerhetskompani sjös uppgift. Där gör Hemvärnet och andra förband en viktig insats.

I ett läge där Sverige hotas av krig kan regeringen begära utländsk hjälp med stöd av värdlandsavtalet. Då är det helt avgörande att farleden till Göteborgs hamn hålls öppen

Hundföraren Filip förbereder sig för kommande uppdrag. Beroende på situation kan det variera mellan att vara fullt maskerad till att vid vissa tillfällen medvetet vilja synas.

”Våra soldater vill vara ute i naturen, gillar fysisk träning och är stabila och jordnära. Mentalt starka människor.”

för fartyg med trupper, materiel och förnödenheter. Ett exempel gavs under Aurora 2017 då amerikanska och franska förband anlände till Göteborg för vidare transport till östra Sverige.

STOR SKÄRGÅRDSVANA

TILLBAKA I G-BÅTEN försätter färden till militärförläggningen på Känsö för lunch. Det finns helt klart gott om rutinerat båtfolk med stora vana att röra sig i havsbandet bland kompaniets manskap. Vi rör oss snabbt mellan grynnor och kobbar när vi tar oss fram i den vackra men förrådiska södra skärgården. Båtföraren hälsar vant på turister och lokalbefolkning som nyfiket betraktar den framrusande båten. En ljum-

Säkerhetskompani sjös förbandssymbol.

Säkgruppen patrullerar strandkanten för att med hjälp av hunden kontrollera om någon har rört sig i vattenbrynet.

Ioro. En 5 år gammal och 43 kg tung schäferhane som älskar att spåra människor.

men vind smeker ansiktet, på ett skär trängs en koloni sälar och på en molnfri himmel cirklar trutar och måsar.

– Det här måste vara ett drömjobb, ropar jag till en av soldaterna.

– Kom på besök i november när det blåser och regnar små-

ett intressant och självständigt jobb. Här handlar det mycket om att ha ett annat mindset.

Vad vi letar efter och hur vi gör det. Små detaljer avgör hur du löser uppgiften, berättar han.

Tillbaka på förläggningen återstår att ge Garbo särskild

”En utbildad patrullhund kan känna doften av en människa på 600 meters avstånd.”

spik. Det är en viss skillnad, säger han och ler.

På Känsö pratar jag med Dennis Karphammar. Han var ursprungligen pansarskyttesoldat i Skövde, men flyttade till Göteborg för att ansluta sig till säkerhetskompani sjö. Sambon bodde här och det blev för långt att pendla.

– Jag trivs superbra. Det är

tillsyn. Löjtnant Jeanette Wolltin, hundtjänstledare, övervakar att Garbos päls, tassar och klor går igenom. Det är lätt för hundarna att få fuktekssem eller skada tassarna på glas och havstulpaner på klipporna.

Kompaniets hundar är högt värderade medarbetare som förtjänar det bästa.

Garbo kan bara hålla med. <

FAKTA: SÄKERHETSKOMPANI SJÖ

» I samband med 1980-talets ubåtskränkningar uppstod ett behov att skydda marina stridskrafter från fiendliga specialförband.

» De första Säk/jaktplutonerna bildades 1992–1993. År 2003 bildades Säkerhetsbataljonen och säkerhetskompani sjö flyttade 2007 till Göteborg.

» "Bassåkhatten" är kompaniets unika förbandssymbol, som endast bärs av säkerhetskompani sjö och den tilldelas efter godkänd utbildningskontroll. Utbildningskontrollen kräver, förutom god fysik, att man kan sin huvudtjänst. Du ska också bedömas som

Bassåkhatten som varit förbandets kännetecken sedan i början av 1990-talet.

lämplig.

SÄKERHETSKOMPANI SJÖS FÖRMÅGOR

» Fast och rörlig spaning i främst skärgårdsmiljö.

» All arms search

team (AAS) med sökhund.

» Säkerhetsskyddstjänst med patrullhund.

» Militärpolisbehörighet.

» Eskort och prickskyttar.

Under hösten går Försvarsmakten in på upploppet för att hinna utveckla och bemanna den nya organisationen till årsskiftet. Här är det viktigaste som kommer att hända.

SLUTSPURTEN

JUNI FASTSTÄLLEDES Försvarens nya organisation för 2019 som sjösätts vid årsskiftet. Den innebär att Högkvarteret utvecklas, försvarsgrenstaber inrättas för armén, marinen och flygvapnet och likaså en ny decentraliserad logistikorganisation. Mandat och ansvar flyttas närmare förbanden. Målet är att öka den operativa förmågan genom en

enkel, tydlig och mer robust ledningsstruktur.

MYCKET SKA KOMMA PÅ PLATS

NU ÄR ARBETET med att bemanna den nya organisationen inne i sitt slutskede. Det sista planerade mötet genomförs i början av oktober. Generalmajor Anders Callert som är Försvarens omstruktureringsledare, förklarar att mycket ska komma på plats under hösten.

– Bemanningen är ett grannlaga jobb, inte minst med tanke på att flera hundra även får ny arbetsort från 1 januari. Totalt kommer över 3 500 medarbetare att få byta organisations-tillhörighet, antingen inom Försvarens eller genom verksamhetsövergång från FMV, säger han.

Parallellt ska uppgifter och arbetssätt i den nya organisationen beslutas, vilket involverar alla nivåer från Högkvarteret till förband.

– Jag tror att där ligger en stor utmaning. Med ny ansvarsfördelning förändras våra roller.

Var och en måste därför ta det till sig och anpassa det egna arbetet och arbetslaget med fokus på vad vi vill åstadkomma med utvecklingen, säger Anders Callert.

FRAMÅT I HÖGT TEMPO

UNDER HÖSTEN FORTSÄTTER även arbetet med att skapa

VÄNSTER: Brev till FMV-medarbetarna skickas ut. OVAN: Bemanningsarbete, möte 2. HÖGER: Facket på plats.

infrastrukturella förutsättningar så försvarsgrenstaber och övriga enheter kan börja verka från årsskiftet. Allt från lokaler, lednings- och IT-stödsystem till finansiella flöden. Arbetet går stadigt framåt i en forcerad tidsplan med många osäkerheter. Exempelvis har samarbetet med FMV intensifierats för att bland annat överta IT-stödsystem, och på garnisonerna arbetas det aktivt för att inrätta logistikenheter.

– Logistikenheter är för mig det tydligaste exemplet på decentraliserat ansvar långt ut i organisationen. Förbandscheferna får därmed mandat att styra och ha kontroll över statusen på sin materiel - vilket i sin tur bäddar för ökad handlingsfrihet i både fred, kris och krig.

NYA ARBETSSÄTT INFÖRS

DET KOMMER BLI finjusteringar under arbetets gång och någon arbetsro efter årsskiftet kan inte Anders Callert lova.

– Det vi gör till årsskiftet innebär ett stort skifte i sättet att

leda och ta ansvar. Under 2019 behöver vi fortsätta att implementera de nya arbetssätten så att vi fullt ut kan planera, genomföra och följa upp verksamheten från 2020.

– Det är en viktig del i arbetet med att bygga ett starkare försvar, säger han.

Nästa år kommer utvecklingen av Hemvärnets ledningsförhållanden påbörjas. Lokaler på Gärdet i Stockholm ska också lämnas, vilket gör att hundratal

medarbetare kommer att få en ny arbetsort. Läs mer på "Ledning för ett starkare försvar" på emilia.◀

Text **Kristina Åstrand Bohman/**
HKV LEDS KOMM

DETTA SKER UNDER HÖSTEN

- ✓ Ta hand om svar från FMV-medarbetare om erbjudande att följa med verksamhetsövergången.
- ✓ Fastställa den bemannade organisationen.
- ✓ Lämna besked om nya placeringar.
- ✓ Ordna säkerhetsprövningar.
- ✓ Praktiskt förbereda flytt av försvarsgrenstaber till nya arbetsorter.
- ✓ Fastställa nytt arbetssätt, mandat och ansvarsfördelning.
- ✓ Förbereda lokalt för att ta emot nya medarbetare med bland annat utskick av introduktionspaket och besök på arbetsplatser.
- ✓ Överta stödsystem från FMV.
- ✓ Testa stödsystem, främst i Prio, och påbörja driftsättning.
- ✓ Inta den nya organisationen.

SJÖOFFICER MITT I STORMENS ÖGA

Försvarshögskolans Björn Brenner blir ny militär rådgivare till FN-sändebudet i Syrien, Staffan de Mistura.

Blir det fred i Syrien nu?

– Inte ännu men snart. När de Mistura fick sitt uppdrag kallade många det för världens svåraste jobb. För fred krävs att konfliktens olika parter hittar en uppgörelse de alla är överens om. Vi är inte där i nuläget men jobbar hårt för att nå dit.

Så vad är din roll?

– Att vara ansvarig för den militära lägesanalysen på vårt kontor och att alltid, dag som natt, ha full koll på allt som händer på marken i Syrien. Jag sitter också ofta tillsammans med de Mistura och diskuterar vilka fredsalternativ som är möjliga. Utöver det skriver jag de Misturas tal och brev till olika makt-havare och företräder honom i möten när han är ute och reser.

Hur fick du jobbet?

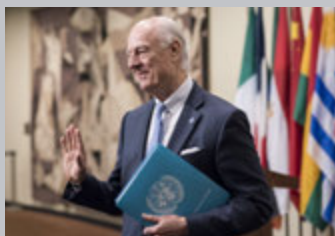
– FN erbjöd medlemsländerna att nominera var sin kandidat till militärrådgivarposten och Sverige valde mig. Själva uttagningsprocessen i FN pågick sedan i åtta månader med skriftliga prov och intervjuer. Efter hand gallrades kandidater ut och till sist var vi bara två kvar. En dag kom ett mycket efterlängtat samtal från New York.

Att arbeta i Geneve låter väldigt glamoröst.

– Det är en fin stad men eftersom jag är i tjänst mer eller mindre alltid finns begränsat med tid att utforska den. Just nu är klockan 18 och det är fredag kväll. Arbetsdagen idag fortsätter fram till 23. Samtidigt som jobbet tar mycket tid är det

RICKARD KILSTRÖM

RICK BAJORNÄS

Toppdiplomati med svenskar i centrum. Björn Brenner (överst) och Staffan de Mistura.

verkligen intressant att få vara mitt i stormens öga.

Du har examen från Försvarsmaktens doktorandprogram. Borde officersyrket vara mer akademiskt?

– Inte jobbet som sådant, men våra utbildningar måste vara det. En utbildning ska ge svar men också väcka nya frågor. Detta är grunden i det akademiska. För en akademisk utbildning behövs sedan disputerade officerare, både som lärare och som operatörer i systemet. Det är här doktorandprogrammet kommer in i bilden. Hittills har Försvarsmakten inte varit bra på att förstå vad man ska göra

FAKTA BJÖRN BRENNER

Yrkesofficersexamen 2002.
Fransk marinofficersexamen 2004. Kommendörkapten 2018. Tjänstgöring vid 4.sjöstridsflottiljen på Berga och i Karlskrona. Forskare. Doktorsexamen i statsvetenskap. Expert på Mellanöstern.

med sina disputerade officerare. Men jag hade aldrig lyckats få detta jobb utan min doktors-examen. Konkurrenten mellan kandidaterna var stenhård och endast den traditionella militära utbildningen hade inte räckt hela vägen fram.

Rekommenderar du andra officerare att fortsätta med doktorandstudier?

– Absolut, men det är viktigt för en officer att varva både teori och praktik. Sedan, oavsett om man väljer teoretiska studier eller mer praktiska jobb, gäller det att hitta ett smalt ämnesområde att bli extra bra på. Det kommer alltid finnas behov av ämnesexperter. ◀

Text **Fredrik Helmerz/LEDS KOMM**

SWENEX 18 ÖVERTRÄFFADE FÖRVÄNTNINGARNA

Samverkan mellan förbanden övades och gav ökad förmåga att vinna striden.

ÅRETS STORA MARINÖVNING, Swenex 2018, överträffade i flera avseenden förväntningarna. En första utvärdering har visat att det finns saker att skruva på för att göra kommande övningar än bättre, men i det stora

hela var de flesta väldigt nöjda. Endast ett fåtal personskador, inga svåra mark- eller miljöärenden och väldigt få klagomål från allmänheten talar också sitt tydliga språk.

Swenex 18 var den sista marina övningen i nuvarande organisation. Nästa gång finns en ny marinstab som ska leda övningen och en viktig uppgift för den

blir att utveckla det som byggts upp inom marinens övningsverksamhet.

Marintaktisk chef, Anders Olovsson, som varit chef över Task Force 702 under övningen sammanfattar Swenex 18:

– Jag är otroligt lyckligt lottad som får tillhöra detta team och känner förtroende för marinerna i dag. Jag känner många av er personligen och under övningen har vi byggt upp förtroendekapitalet ytterligare. Tillsammans har vi i marinerna också ökat vår förmåga att vinna striden. ◀

Text **Jimmie Adamsson/3:e Sjöstridsflottiljen**

HMS Hector har kopplat sig på HMS Belos och tränar på att förflytta fartyget.

Dykläkare Johan Öjebo.

Inre striden samordnas. HMS Sundsvall.

Ordergenomgång för basskyddet.

ENKÄT FAKTA

HENRIC FRANZÉN, plutonchef på basskyddskompaniet, Marinbasen:

"Högt tempo, marin samverkan och ett utmärkt tillfälle

för utveckling av vår del i krigsförbandet Marinbasen. Basskyddssoldaterna har visat prov på ett engagemang och vilja som gör det enkelt för mig som plutonchef att leda. Nu gäller det att ta tag i erfarenheterna för att fortsätta framåt."

PETTER BLANDFORD, 204:e amfibieskyttekompaniet:

"Swenex är ett bra tillfälle för samövning mellan enheter inom marinerna. Därför var det väldigt lärorikt när kompaniet fick samöva med HMS Kullen och HMS Ven med uppgiften att öppna en led genom ett skärgårdsavsnitt och skydda deras minröjning."

SLAGET OM NORGE

Nu drar storövningen Trident Juncture 2018 igång. Norge är attackerat och ska befrias av styrkor från Nato och vänskapliga nordiska länder – Sverige och Finland.

Den största internationella övningen som Försvarsmakten hittills varit med om ställs 2 000 soldater ur svenska förband mot utländska. Nato-övningen Trident Juncture 2018 blir det närmaste skarpt läge man kan komma och en unik möjlighet att samöva med andra nationer.

Norska landområden har tagits över av främmande makt. Nato reagerar blixtnsabbt och sätter in styrkor från ett stort

antal medlems- och partnerländer. Totalt handlar det om 40 000 personer, 10 000 fordon, 130 flygplan och 70 fartyg från ett 30-tal nationer, som mobiliserar och organiserar ett försvar inom ramen för snabbinsatsstyrkan Nato Response Force.

Övningen sker mellan den 25 oktober och den 7 november där 2 000 av de soldater och officerare som agerar på norskt territorium kommer från svenska förband. Det övergripande målet är att samöva förband och enheter från olika länder för att gemensamt kunna möta kriser.

Deltagandet bottenar i den svenska solidaritetsförklaringen, som bland annat säger att vi ska kunna ”ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt” om

ett EU-land eller nordiskt land drabbas av en katastrof eller ett angrepp.

ALLA TRANSPORTER GENOM TÄNNDALEN

FÖRSVARSMAKTEN DELTAR MED förband ur samtliga stridskrafter. Armén kommer att öva brigadförmåga med förband ur 2:a brigaden, som förstärks med ett finskt förband. Totalt kommer 200 soldater ur ett finskt motoriserat skyttekompani att vara underställt den motoriserade skyttebataljonen från P7.

– Det har aldrig skett tidigare och kommer att vara både utmanande och spännande för soldaterna. Plötsligt ska de samarbeta med soldater som är vana vid andra rutiner och har

utrustning de aldrig sett förut, säger major Åke Palm som ansvarar för övningsplaneringen för alla markförband.

För dem börjar övningen en vecka innan det stora scenariot spelas upp. Då genomförs det som på Nato-språk kallas CET, Combat Enhanced Training, för att samöva de svenska och finska delarna.

En av övningens största utmaningar för svensk del handlar om logistik. Under 48 timmar ska 2 000 svenska soldater och 800 fordon förflyttas från regementen i Skåne, Skaraborg, Mälardalen och Boden in i Norge.

– All transport av materiel och fordon in i och ut ur Norge kommer att gå genom Tännadalen. Normalt använder vi tre-fyra olika vägar vid operativ transport, för att inte vara så utsatta. Om en lastbil nu välter på väg in i Norge så sitter vi där, säger Åke Palm.

Utöver armén deltar även flygvapnet och marinen. Men till skillnad från arméförbanden kommer de åtta Jas 39 Gripen och de två korvetterna inte att ingå i den svenska delen av övningen, med svenska mål. De övar istället för att förberedas inför kommande NRF-beredskap.

Korvetterna kommer att gå upp i norska havet utanför Trondheim och de åtta Gripenplanen utgår från Bodö i Norge. Delar ur Natos flygstyrka baseras på Kallax i Luleå, där F21 är värdförband och utövar värdlandsstöd.

SVERIGE UPPSKATTAD PARTNER

ÖVNINGENS OMFATTNING ÄR kort sammanfattat oöverträffad i sin helhet. Och även om Sveriges bidrag innebär att antalet deltagare ur Försvarsmakten är betydligt mindre än under exempelvis Aurora 17, bedömer major Åke Palm att Trident Juncture 2018 är minst lika viktig för svensk del.

– Att vi deltar med en brigad för att dels öva vår egen förmåga, dels hjälpa Nato att öva sitt NRF-förband gör den här övningen oerhört speciell och viktig för oss, säger Åke Palm och påpekar att det är första gången på många år som brigadstaben övar tillsammans med en annan brigadstab, i det här fallet en norsk.

– Och vi kommer att ha en skarp högre chef på divisionsnivå – det var länge sedan.

Det svenska deltagandet i Trident Juncture 2018 är inte bara en unik möjlighet att sam-

öva med förband från fler än 30 länder i realistiska scenarier, med starka säkerhetspolitiska kopplingar. Det är också ett kvitto på Försvarsmaktens goda anseende. Michael Claesson, Försvarsmaktens talesperson, konstaterar att ”det inte är alldeles enkelt att få inträdesbiljett till övningen”. Sverige har bedömts och värderats oerhört grundligt innan Nato fattade beslut om att låta oss delta.

– Det är något vi alla inom Försvarsmakten ska vara stolta över, säger han. ◀

Text **Henrik Rådmark**

Foto **Försvarsmakten**

Mer information:

www.forsvarsmakten.se/trje

TRIDENT JUNCTURE 2018

»»» Övningsområdet:

Trondheim och Røros, ner till Trysil och sedan rakt västerut.

»»» Armén: deltagande

förband, ur 2:a brigaden, leds av 2:a brigadstaben.

✓ Delar av en motoriserad skyttebataljon, P7.

✓ Delar av en mekaniserad bataljon, I19.

✓ Spaningskompani, P4.

✓ Ingenjörpluton, Ing 2.

✓ Reducerat

luftvärnskompani, LV6.

✓ Delar av en artilleribataljon, A9.

✓ Sambandskompani, LedR.

✓ Ledningskompani, LedR.

✓ Delar av logistikbataljon, TrängR.

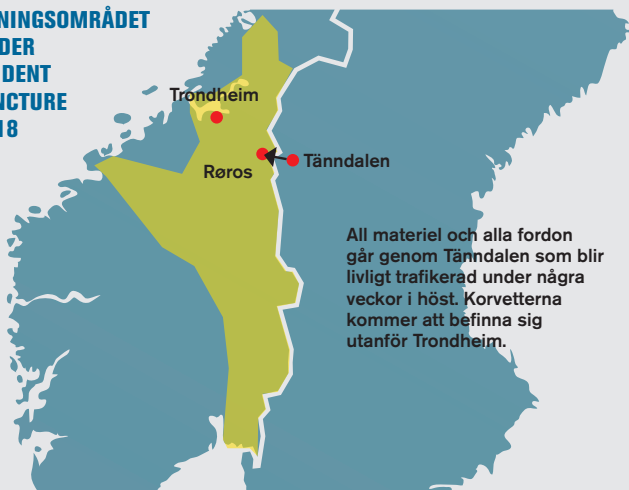
✓ Fordon ur Armén:

✓ 800 fordon. Strv 122, Stridsfordon 9040, Patgb 360, Ingenjörbandvagn 120, Brobandvagn 120, Archer x 4.

»»» Flygvapnet: åtta JAS 39 Gripen, delar av 212:e stridsflygdivisionen ur F21.

»»» Marinen: två korvetter, 3:e sjöstridsflottiljen.

ÖVNINGSMÅLET UNDER TRIDENT JUNCTURE 2018

SÅ SKAPAS EN

Tuftt och krävande, men också enormt utvecklande. Josefine Carlsson-Norman och Carl Olsson genomförde grundutbildningen till jägarsoldat på K3 i Karlsborg. Nu kan du följa deras upplevelser på Youtube.

UNDER ETT stridsmoment på Markstridsskolan i Kvarn faller rekryt Carl Olsson ner på marken och tappar andan. Sjukvårdarna tillkallar ambulans och Carl förs till närmaste sjukhus. Där

visar det sig att han vid fallet spräckt mjälten. Detta händer i ett av avsnitten i Youtube-serien "Jägarsoldat" som gjorts på K3.

Jägarsoldat – utmaningar, kamratskap, äventyr är den fullständiga titeln på en filmberättelse i tretton delar om grundutbildningen till jägarsoldat vid Livregementets husarer – K3 i Karlsborg. Första avsnittet av serien släpps den 16 oktober. Teasern som släpptes den 27 juni har under sommaren rönt stor uppskattning på sociala

medier.

– Nu ser vi verkligen fram emot att få presentera hela serien för allmänheten, säger major Patrik Petersson som är projektledare för serien.

Josefine Carlsson-Norman och Carl Olsson är två av huvudpersonerna som tittarna får följa. Fokus ligger på deras upplevelser strax innan inryck fram till sista uttryck-

Josefine Carlsson-Norman

Rekryt Oscar Martinsson framrycker under den avslutande delen i förbandsprovet. Målet i blicken, den gröna baskern.

JÄGARSOLDAT

ningsdagen och de provningar som väntar dem under resan mot den eftertraktade gröna baskern och jägarbågen.

Både Carl och Josefine berättar om deras motivation till att söka en grundutbildning som jägarsoldat vid K3:

– Jag var ute efter en utbildning som kunde erbjuda mig

utmaningar där jag på riktigt kunde göra skillnad för andra, säger Carl.

Josefine betonar vikten att få med sig ett tydligt meritvärde från sin tid i Försvarsmakten.

– För mig var det viktigt med en utbildning där jag kunde få agera med mycket eget ansvar och som person kunde utveck-

las positivt, såväl fysiskt som psykiskt.

De som tidigare har gjort värnplikt eller grundutbildning kommer att känna igen sig i såväl miljöerna och känslorna som rekryterna under resan får uppleva. Den är också väldigt nyttig för alla som är nyfikna eller sugna på att göra en

”Jag var ute efter en utbildning som kunde erbjuda mig utmaningar där jag på riktigt kunde göra skillnad för andra.”

Gruppen främst är något som rekryterna tidigt får lära sig. Christoffer Mannelqvist peppar Marcus Pålsson (till höger) efter ett påfrestande moment under AGU:n. Rekryt Carl Olsson en tidig morgon (till vänster).

Kraven på personalen är högre än vid de flesta andra förband i Försvarsmakten då den enskilde jägarsoldaten ska klara sina uppgifter i såväl varierande miljöer och ibland även under mycket svåra förhållanden.

grundutbildning framöver.

Och hur gick det för Carl efter fallet?

– Mjälten fick akut opereras bort. Och visst kändes det lite surt när jag satt där i sjukhussängen, men med det omhändertagande som jag fick av både mina plutonskamrater, befäl och sjukvårdspersonalen har jag hela tiden känt mig trygg och taggad för att återvända till förbandet, säger Carl Olsson. ◀

FAKTA: K3:S DOKUMENTÄRSERIE

Jägarsoldat – utmaningar, kamratskap, äventyr är en Youtube-serie i tretton delar producerad av Livregementets husarer – K3 i Karlsborg och följer rekryterna som grundutbildades till

jägarsoldater under utbildningsomgång 2017/2018 vid förbandet. Bakom serien står major **Patrik Petersson** (projektledare) tillsammans med löjtnant **John Karlsson** (producent), **Fredrik**

Stéen (producent & media/kommunikation), menige **Adam Stumle** (filmare) och menige **Jonathan Ljungqvist** (filmsistent).

EXONAUT GER EFFEKTIVARE ÖVNINGAR

Digitala stödsystemet Exonaut+ ska underlätta för planering och utvärdering av framtidens övningsverksamhet.

FÖRSVARSMAKTEN HAR saknat ett gemensamt system för planering, styrning, genomförande och uppföljning av utbildnings-, tränings-, övnings- och verifieringsverksamheten. Det pågår dock ett intensivt arbete för att skapa långsiktiga förutsättningar, bland annat genom införandet av Exonaut+, ett digitalt stödsystem som möjliggör kvalificerat stöd för systematisk övningsplanering, scenarioplanering, uppföljning av övningsresultat och förmågeutveckling.

STÖDSYSTEMET SPAR TID

FÖRSVARSMAKTEN HAR behov av att kunna planera och följa upp övningar systematiskt, vilket sparar tid och bidrar till väl underbyggda slutsatser avseende vad nästa steg i utbildning, träning och övning bör vara. På så vis hushåller Förvarsmakten med befintliga resurser och lägger krutet på rätt saker.

– Under Aurora 17 genomfördes prov och försök med Exonaut+. Vi drog viktiga lärdomar under övningen och erfarenheterna ligger nu till grund vid det fortsatta implementeringsarbetet, säger överste Lena Persson Herlitz, avdelningschef vid produktionsledningens utbildningsavdelning och ordförande för styrgrupp Exonaut.

UTÖVA ÄR NYCKELORDET

SIKTET ÄR INSTÄLLT på att Förvarsmakten ska ha en användbar metod i linje med Utöva (Ut-bilda, Träna, Öva, Värdera och Använda) tillsammans med tekniska lösningar som innebär att

Kartan ritas om. Nu digitaliseras övningsplaneringen. (Bild från förövning Aurora.)

Exonaut+ fullt ut kan användas under Förvarsmaktsövning 20. Målsättningen är att därefter nå full effekt avseende uppbyggnad och uppföljning av militär förmåga.

Införandet av Exonaut+ leds av chefen Förbandsproduktion generalmajor Anders Callert med stöd av Prod Utb:s övnings- och evalueringssektion. Programmet består av en styrgrupp, en projektledning och 15 delprojekt. För att säkerställa kopplingen till olika verksamheter har det även inrättats en referensgrupp som leds av ledningssystemchefen brigadgeneral Anna Eriksson tillsammans med representanter från bland annat stridskrafterna.

– Införandet av Utöva och Exonaut+ görs bäst i dialog med de som ska använda metod och stödsystem och tillsammans med de som ska utveckla den tekniska plattformen. Av det skälet prioriterar vi dialog med

Anders Callert. Leder införandet av Exonaut+.

stridskrafterna, stridsskolorna och specialisterna. Dessutom utarbetar vi ett samordnat direktiv med syfte att tydliggöra för alla berörda

hur arbetet ska bedrivas, säger Anders Callert.

HJÄLPER DIG ATT PRIORITERA

I FÖRLÄNGNINGEN SKA Exonaut+ vara ett stöd i värderingen av förbandens förmåga i förhållande till givna övningsmålsättningar och krigsförbandsmålsättningar. Krigsförbandschefer och beslutsfattare får jämförbara och tillförlitliga underlag med god spårbarhet, vilket blir ett stöd vid prioritering mellan utbildnings-, tränings- och övningsbehov. ◀

MER OM EXONAUT+

Löpande information om införandet kommer att publiceras på bland annat emilia. Har du frågor gällande införandet kontakta exonaut@mil.se.

REKRYTERNA UNDER LUPPEN

Feminister och gamers. Möt ungdomarna som formar framtidens försvar. På Trängregementet i Skövde arrangerade de en temadag för att öka kunskapen om de nya värnpliktiga.

TRÄNGREMENTETS temadag för personalen tog upp den återinförda plikten.

– Värnplikten kommer att påverka alla inom försvaret direkt eller indirekt. Jag tog initiativet till temat plikt eftersom alla förväntas svara på frågor om värnplikten, säger Mattias Söderberg, chef för första

logistikbataljonen, Trängregementet.

Ett av inslagen under dagen var en beskrivning av millennie- eller smartphone-generationen som rekryterna tillhör. Vad förenar denna heterogena generation där skillnaderna mellan ungdomarna är större än någonsin? Charlotte Jakab och Christian Edman Freudenthal från ledningsstaben, Högkvarteret, gav en inblick i ungas liv för att öka kunskapen och förståelsen för rekryterna.

– De växer upp med den lägsta ungdomsarbetslösheten på tio år och viktiga frågor för dem är jämställdhet, miljö och

likabehandling, sammanfattade Christian Edman Freudenthal.

LIVSNJUTARE

TJEJER KALLAR SIG i första hand feminister och killar gamers. Båda könen har gemensamt att de i andra hand titulerar sig livsnjutare vilket också präglar deras syn på arbetet som ska vara roligt och givande men de arbetar för att leva – inte leva för att jobba.

Millenniegenerationen är också en generation där den psykiska ohälsan växer och som inte sätter festandet i första hand utan i stället prioriterar trygghet i form av umgänge

PLIKTEN

med familjen. Trygghetssökandet syns också i att de vill ha trygga anställningsvillkor och kontroll i såväl yrkes- som privatliv.

BREDDA MÅLGRUPPEN

Med presentationen av målgruppens värderingar, intressen och normer som fond berättade Charlotte Jakab om deras syn på Forsvarsmakten. Intresset för militär tjänstgöring ökar och förtroendet för Forsvarsmakten ökar kraftigt. En bromskloss är dock att unga tjejer inte tror att de klarar inträdeskraven.

– Jag tror att vi behöver tona ned det fysiska för att locka in

tjejer, eftersom det skrämmer många. Vi måste närma oss dem på ett annat sätt, men hur? säger Charlotte Jakab.

Hon poängterade också att det är viktigt att bygga relationer innan mönstringsunderlaget och innan de är i 18-års åldern eftersom intresset dalar då.

– Målgruppen måste också vidgas. Vi behöver få den stora neutrala gruppen intresserade,

Temadag om plikten med Patrik Hjort samt Charlotte Jakab och Mattias Söderberg från Högkvarteret.

som vi inte vänt oss till innan. Och det innan de gjort sin livsplan. De är en mycket påverkbar grupp, säger Charlotte Jakab. <

Text Sara Sjöström/TrängR

HUR GICK INRYCKNINGEN?

RASMUS SÖDERGREN, 23 år, Saltsjö-Boo. Gruppchef, Livgardet.

"Inrycket har varit väldigt intensivt, långa dagar med otroligt mycket information att ta in. Vi har fått tillbringa rätt mycket tid ute i fält nu, men med bara två dagar med regn och rekordvärmen så har det blivit extra tufft"

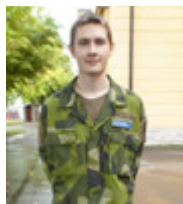
SOFIA RAMSERDAL, 18 år, Åkersberga. Soldat Samband/Ledning, Livgardet.

"Det känns lite sådär att vara här, jag är pliktad och hade egentligen planer på att plugga

till civilingenjör i Stockholm. Men jag gillar utmaningen och att bli pressad till det yttersta i vissa situationer. Jag tror att efter utbildningen så kommer jag bli starkare psykiskt och fysiskt"

LUCAS FREDIN, 19 år, Kalmar. Logistiksoldat, Trängregementet.

"Första veckan var ett helvete, man kom

helt fräsch från det civila livet till extrem stress. Men befälén måste vara hårda för att vi ska hinna med allt. Fältveckan har varit roligast, jag trivs i skogen och gillar fysisk aktivitet."

MALIN ENGVALL, 18 år, Gävle. Logistiksoldat, Trängregementet.

"Första fältveckan är bland det roligaste vi gjort, då lärde jag känna alla. Jag tycker om att vara omgiven av folk, klarar mig på lite sömn och är jan vid stress. Det sämsta har varit att gå på toaletten, kropps-

skyddet är i vägen när man är tjej."

LUDWIG CLAESSON, 18 år, Ulricehamn. Skyttegruppchef, P7.

"Det var spännande och pirrigt att rycka in. Kul att träffa så många nya personer från olika delar av landet. Sammanhållningen är fantastisk. Man lär verkligen känna varandra snabbt. Befälén är jättebra, de har en förståelse för att allt är nytt för oss samtidigt som de är hårda och bestämda. De utmanar oss hela tiden."

EVELINA LÖÖF, 19 år, Borlänge. Vagnchef Stridsfordon 90, P7.

"Inrycket var en utmaning med en massa nya intryck. Jag är chockad över att det är så bra gemenskap i gruppen. Pappa har gjort lumpen och då var det inga tjejer som var med. Han sa att det kunde vara jobbigt och jag skulle vara tvungen att stå på mig. Men alla är jättebra. Både min grupp, pluton och befälén."

Enkät: Sara Sjöström, Petter Persson, Marcus Nilsson.

STABILT STILLESTÅND

För 65 år sedan undertecknades vapenstillståndsavtalet mellan Syd- och Nordkorea. Fortfarande är avtalet nyckeln till en fredlig utveckling på halvön.

Blodig konflikt. Under kriget stupade 40 670 soldater från UNC och 137 889 sydkoreanska soldater. Sverige bidrog med ett fältsjukhus under Koreakriget som utspelades mellan 1950 och 1953.

DEN 12 JUNI genomfördes mötet i Singapore mellan president Donald Trump och Nordkoreas ledare Kim Jong-Un.

Det som konkret kommit ut av mötet, ur ett militärstrategiskt perspektiv, är beslutet från såväl USA som Sydkorea att ställa in planerade större övningar.

– Hittills har vi inte sett effekt av konkret militär nedtrappning i Sydkorea. Övningarna är flexibla och omfattande i sin utformning vilket kan påverka framtida planering och genomförande av övningar, säger amiral Anders Grenstad, kontingentschef vid den svenska delegationen av övervakningskommissionen Neutral Nations Supervisory Commission (NNSC).

– Flexibiliteten består av fyra delar: tidpunkten för övningarnas genomförande, scenario, övningsstorlek och medial exponering, säger han.

INGET FREDSAVTAL

Den 27 juli 1953 undertecknades vapenstilleståndsavtalet Armistice Agreement av överbefälhavaren för Nordkoreas armé, befälhavaren för kinesiska frivilliga armén och chefen för United Nations Command (styrkorna som under FN-mandat 1950 landsteg och slogs på Sydkoreas sida). I formell mening har det aldrig slutits något fredsavtal mellan Nord- och Sydkorea. Armistice Agreement är fortfarande det enda avtalet som reglerar vapenvilan mellan länderna. Avtalet reglerar till-

låtna kvantiteter och typer av vapen samt styrkor i en 242 km lång och 4 km bred demilitariserad zon (DMZ) för att skilja ländernas stridkrafter åt.

Vid minnesdagen den 27 juli 2018 uppmärksammades att vapenstilleståndsavtalet är nyckeln till stabilitet på den koreanska halvön.

– Övervakningskommissionen NNSC är en liten organisation idag. Men det faktum att NNSC verkat i 65 år gör att många anser att kommissionen är ett av flera viktiga säkerhetspolitiska instrument för att bidra till en fredlig utveckling på den koreanska halvön, säger Anders Grenstad.

– I dag är det delade Korea ett konfliktområde som andas framtidstro ur ett politiskt perspektiv. De interkoreanska dialogerna genomförs nu på en mer konkret nivå med flera inblandade myndigheter och representanter på båda sidor. Att gå vidare med projekt eller samarbeten inom olika områden är direkt beroende av omvärldens fortsatta ställningstagande till nuvarande sanktioner mot Nordkorea, berättar han.

NEUTRALA LÄNDER VAKTAR

ÖVERVAKNINGSKOMMISSIONEN skapades 1953 och var då en organisation med cirka 400 officerare och soldater från Polen, Tjeckoslovakien, Sverige och Schweiz. Uppgiften var att inspektera, rapportera, undersöka händelser samt övervaka att vapenstilleståndsavtalet följs

av båda sidor. Övervakningskommissionen består idag av tre delegationer: den svenska och schweiziska som permanent finns på plats med fem officerare vardera, samt den polska delegationen som två till fyra gånger per år kommer till Korea och deltar i planering och beslutsfattande. Dygnet runt finns i Panmunjon, i DMZ, alltid en officer från Sverige eller Schweiz som agerar som vakthavande befäl.

TILLÄGGSSUPPGIFTER

SEDAN 2010 LÖSER övervakningskommissionen även tilläggsuppgifter i vapenstilleståndsavtalet. Några av dessa är att:

» Delta och observera genomförandet av inspektioner av de 144 observatörs- eller posteringsgrupperingarna på den sydkoreanska sidan längs hela DMZ.

» Delta vid utbildning av officerare vid sydkoreanska försvarshögskolan eller vid frontdivisionerna om innebörden av vapenstilleståndsavtalet.

» Observera och rapportera om att sydkoreanska militärövningar är defensiva och krigsavhållande i sin utformning.

Den svenska kontingentschefen Anders Grenstad betonar att en kärnvapenavrustning på den koreanska halvön är nödvändig för att skapa varaktig stabilitet i regionen och etablera ett permanent fredsarrangemang.

– Om parterna undertecknar ett fredsavtal och ser att tredje part är nödvändigt stöd för att övervaka att fredsavtalet efterlevs, kan stödet inom ramen för NNSC-konceptet vara en möjlighet. Detta koncept har 65 års erfarenhet på den koreanska halvön och finns redan på plats”, säger han. ◀

Wayne D Eyre, Stf C United Nations Command håller tal för att fira 65-årsdagen av stilleståndsavtalet. MITTEN: Anders Grenstad, svensk kontingentschef. HÖGER: Flaggparad.

Text Rickard Lindquist/NNSC

**AFGHANSKA FLYGVAPNET BLIR ALLT EFFEKTIVARE
MED STÖD AV SVENSKA OFFICERARE.**

VASSARE

Text Louise Levin/F 21 Foto Carl-Johan Edström, Edith Sakura, Jared Duhorn och Jason Smith

DET AFGHANSKA flygvapnet står inför stora förändringar, inom loppet av några år kommer det att tredubblas i storlek och en ny flottilj ska sättas upp. På plats för att stödja uppbyggnaden av ett professionellt, slagkraftigt och hållbart afghanskt flygvapen finns svenska flygvapenofficerare.

FS 35 är det svenska bidraget i Nato-insatsen Resolute Support Mission (RSM) i Afghanistan. Bidraget består av cirka 25 personer, varav fyra kommer från det svenska flygvapnet och ingår i Train, Advise, Assist, Command Air, (TAAC Air).

Överste Carl-Johan Edström, tidigare flottiljchef vid Norrbottens flygflottilj, roterade ner till Kabul i Afghanistan under februari månad.

– Min befattning är chef för en avdelning i TAAC Air som arbetar med planering och uppföljning. Min huvuduppgift är att vara rådgivare till afghanska

flygvapnets planeringschef och flygvapenchef. Det är stimulerande, utmanande och lärorikt att få jobba i en multinationell organisation under ett modernt ledarskap, säger Carl-Johan Edström.

En svensk specialistofficer har haft rollen som personligt skydd till Carl-Johan Edström.

– Han har även rollen som rådgivande i frågor som rör flygbassäkerhet, hundtjänst och Fly Away Security Team – FAST, en så kallad flygsäkerhetsstyrka.

Efter 30 år av krig i landet vill den afghanska ledningen och befolkningen ha en förändring.

TALLIBANERNA ÖKAR AKTIVITETEN

FRÅN FEBRUARI TILL juni i år har 15 attacker, delvis samordnade mellan terrorister och talibaner, skett i Kabul. Många människor har dödats. Regel-

Över Kabul. Två äldre Mi-17 helikoptrar på väg ner för att landa. Helikoptertypen ska snart ersättas av Black Hawk.

Rustad till tänderna. Överste Carl-Johan Edström inför ett uppdrag. Till vänster: En bomb utlöses utanför Kabul.

FLYGVAPEN

rätta strider pågår i andra delar av landet mellan talibaner och regeringsstyrkor där tusentals dödas varje år, varav många är civila. Det finns över trettio aktiva terroristorganisationer i landet. Genom ett starkt militärt tryck vill ledningen få till en förändring i landet.

– Den afghanska ledningen är redo att starta en fredsprocess med talibanerna för att skapa en varaktig fred i Afghanistan. Vissa framsteg har uppnåtts under året. För första gången på sjutton år skedde ett vapenstillestånd i sexton dagar. Afghanistans president ber nu talibanerna om eldupphör under den muslimska högtiden Eid al-adha som inleds i slutet av augusti.

BEKÄMPNING AV MARKMÅL EN FRAMGÅNGSFAKTOR

AFGHANSKA FLYGVAPNET utvecklar nu förmågor med fokus på taktiska flygtransporter, markmålsbekämpning och direkt flygunderstöd till markförband. Under senaste året har implementeringen av laserstyrda bomber skett.

– Afghanerna har sett vilken effekt markmålsbekämpning ger för att lyckas med deras uppdrag. Här stödjer det afghanska flygvapnet armékärerna genom

samordning av markförband och flygförband integrerat.

Den svenska flygvapenpersonalen ger råd på alla nivåer i det afghanska flygvapnet.

– Vi svenskar har gott renommé. Vi är kompetenta och känner oss uppskattade. En som gör ett mycket bra jobb är den svenske flygvapenofficer som sitter i högkvarteret för pågående operationer. Han är rådgivare åt försvarsministeriet i targetingprocessen, det vill säga där besluten tas om vilka mål

”Vi svenskar har gott renommé. Vi är kompetenta och känner oss uppskattade.”

CARL-JOHAN EDSTRÖM, ÖVERSTE

Patrulluppdrag över Afghanistan. A-29 Super Tucan.

som ska slås ut.

För att skynda på uppbyggnaden av det afghanska flygvapnet har USA beslutat att på sju år bidra med tio miljarder dollar.

– Det handlar om att trefaldiga antalet flygplan och utöka personalstyrkan med 40 procent. Ledarskapsmässigt gör det afghanska flygvapnet en otrolig resa. Rekryteringen går bra. En uttalad målsättning från Nato är genderverspektivet. Från i år är cirka 95 procent av befattningarna sökbara för kvinnor.

SVENSK PILOT ANSVARIG FÖR BLACK HAWK-UTBILDNINGEN

REKRYTERINGEN AV DE afghanska piloterna sker lokalt och sedan antas de till en

”officersutbildning”. Därefter genomförs grundläggande flygutbildning på militära flygskolor i USA eller på civila utbildningar i Tjeckien, Slovakien alternativt Förenade Arabemiraten beroende på vilken typ av flygplan eller helikopter som de ska bli piloter på.

Ansvarig för den taktiska utbildningen på UH 60 Black Hawk i Afghanistan är en svensk helikopterpilot.

– Han är den enda icke-amerikanska piloten i TAAC Air och den taktiska utbildningen är det sista steget innan de afghanska piloterna skickas på insats.

Carl-Johan Edström menar att även om Sveriges fokus är att utveckla vårt eget svenska flyg-

vapen nationellt så gör denna typ av internationell insats oss bättre.

– Absolut! De erfarenheter vi får här gör oss bättre hemma. Här gör vi verkligen skillnad för Afghanistan – på riktigt.◀

Intervjun gjordes juli 2018. Carl-Johan Edströms insats har nu avslutats och en ny svensk flygvapenöverste har tagit över befattningen.

AFGHANSKA FLYGVAPNET VÄXER

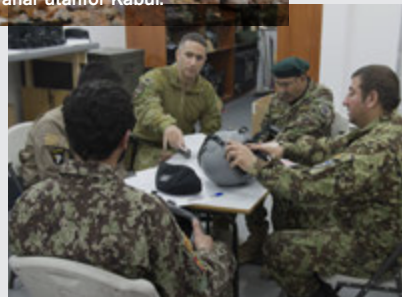
- >>> 58 → 173 – antalet attackflyg
- >>> 74 → 214 – antalet helikoptrar
- >>> 8500 → 12500 personal

Kvinnlig sjukvårdspersonal övar. Nästan alla befattningar i det nya afghanska flygvapnet är sökbara för kvinnor.

Afghan tactical air control tränar utanför Kabul.

Afghanska flygvapnet i samarbete med sina koalitionspartners.

MD 530 Experience är en lätt attackhelikopter och mycket användbar i Afghanistan.

Den lätta attackhelikoptern underhålls och laddas av afghansk personal.

MÄSTERLIGA ÄVENTYRARE

Från ö till ö. Ålands skärgård har över 6 000 öar och är perfekt för SwimRun. Deltagarna löper över en ö för att därefter simma till nästa. Längsta simsträcken var på 500 meter och den kortaste 50 meter.

Försvarsmaktens lag vann Europas största äventyrsrace efter en högdramatisk upplösning. Efter att ha tillryggalagt 63 mil vann Swedish Armed Forces Adventure Team (Safat) över Team Estonia Ace Adventure med en segermarginal på endast 24 minuter.

Tävlingen Nordic Islands Adventure Race gick mellan Stockholm och Åbo i Finland i augusti och inleddes med att deltagarna fick fira ner sig 33 meter från taket på hotellet Downtown Camper vid

Brunkebergstorg i Stockholm för att därefter under natten cykla till Grisslehamn. Tävlingen fortsatte till Åland via paddling och simning för att slutligen nå målet i Åbo.

Det svenska laget består av livgardisten och officeren Malin Hjalmarsson och hennes tre lagkamrater Johan Hasselmark, Emil Dahlqvist och Samuel Clark. Med segern kvalificerar sig laget till VM i Adventure Racing som hålls i november på ön Réunion i Indiska oceanen.

Svenskarna vann Nordic Islands Adventure Race på tiden 83 timmar och 34 minuter. Silverplatsen gick till Estland

och bronsmedaljen vanns av Team Haglöfs Silva. Ytterligare en svensk officer och multisportare deltog, Cecilia Jessen, som ingick i laget Greener Adventure Team.

Sporten Adventure racing är den tuffaste uthållighetssporten i världen och har funnits sedan 1989. Under åren har sportgrenen utvecklats och för att få delta måste man följa ett antal krav och regler. Till exempel måste laget bestå av fyra personer och innehålla minst en kvinna eller en man. Laget måste hålla ihop och tävla tillsammans hela tiden, en lagdeltagare får inte befinna sig mer än 100 meter

Inget för höjdrädda. Malin firar ner sig från hotelltaket.

På väg mot paddlingen mellan Singö och Eckerö på Åland, en sträcka på 60 kilometer.

Paddlingen fick dock avbrytas på grund av väderomslag. Hårda vindar och tvåmetersvågor gjorde etappen för farlig.

Tionde etappen bestod av 91 kilometer cykling. Den avslutande etappen, nr 11, innebär sju kilometer löpning.

från gruppen. Med karta och kompass ska lagen navigera genom den ibland 50 mil långa banan, ofta med bara två timmars sömn. En annan sak som kännetecknar sporten är att professionella deltagare delar samma bana med nybörjare. ◀

Foto **Petter Persson/Livgardet**

ÅSIKTEN

USELT ATT FÖRBJUDA FÄLTSKJORTA M/59

IBLAND UNDRAR MAN HUR Försvarsmakten tänker. När hjälm m/90 kom lämnade man med glädje in hjälm m/39, därför att den nya var så mycket bättre. Nu tar man bort ett av de bästa plagg försvaret någonsin haft: fältskjortan m/59. Det finns inget alternativ annat än den dyra och klumpiga m/90 Lätt. Tröja 90 är ett träningsunderställ och fungerar bra vintertid. Betänk att den är ett par med långkalsong m/90. Inget man vill bära på stan, dessutom utan gradbeteckning. T-tröjan som nu erbjuds är undermålig. Ful, brun och krymper på längden så att den inte går att få ner i byxorna samt är full av statisk elektricitet. T-tröja har heller aldrig accepterats som yttersta plagg. Detta är symptomatiskt för den Försvarsmakt jag tjänstgjort i under 38 år. Det är is eller eld, vin eller unket vatten. I juni var jag till exempel i publicum vid officersexamen av den 223 qrzn på Karlberg. Fantastiskt. Världsklass. Rörande och gav ilningar av stolthet längs ryggraden, en tår i ögonen och framtidstro. Samtidigt tar man del av ett så urbotadumt beslut som att förbjuda användningen av fältskjorta m/59 i tjänsten. Som sagt, himmel och helvete.

Fredrik Nord

UTVÄRDERING EFTER DROTNINGHOLMSVAKT

JAG FICK FÖRMÄNEN att åter komma ut på trupp som chef för ett av vaktlagen ur Försvarsmaktens förstärkningsstyrka på Drottningholm, trettio yrkessoldater från fem olika förband. Redan vid andra vaktpasset slog denna sommars värme till, med toppar på 37 grader. Detta ställde krav på stridsvärdeshöjande åtgärder. Här följer ett antal tankar om det. Vatten i stark värme är nödvändigt och får inte hindras av stelbenta regler. Uniform m/87 med sitt syntetmaterial och glansiga foder blir som en tätt omslutande plastfolie runt kroppen. Ylle, linne och bomull är att föredra, eftersom de andas. Baskern som bär mycket förbandsstolthet skyddar mot solstrålning, men drar åt sig otroligt mycket värme och ger inget skydd för ögonen.

Det behövs en ny sommaruniform för permission/ceremoniell tjänst, i ofodrad bomull (som M/90 lätt), med blanka knappar och märken, förslagsvis i ljusgrå färg (eller kaki), samt en skärmössa, med hakrem, för att skydda mot sol och nederbörd.

Reglerna bör inte vara som nu att vissa uniformer bara får användas utomlands. Omständigheter som väder måste styra. Flexibla möjligheter att bära antingen skjorta och slips eller T-shirt bör beaktas liksom möjlighet att kavla upp ärmarna.

Kapten Sten Aleman
Livgardet

EXTREM SEGER FÖR HEMVÄRNET

HUR MAN ÄN mäter så bör Nicaragua Survival Run vara en av världens mest extrema tävlingar – och nu för första gången med Försvarsmakten som segrare. Hemvärnsmännen **Erik Froode** och **Magnus Myhrborg** krossade motståndet när den 26 timmar långa prövningen i tropiskt klimat avgjordes i skiftet februari-mars. Tävlingen, som startade för tio år sedan, samlar deltagare från hela världen och svenskar-na vann duoklassen.

Nicaragua Survival Run kombinerar multisport, ultralöpning, överlevnadsmoment och andra utmaningar i en närmast tortyrliknande mix. I år fick deltagarna strax före starten plötsligt order att ta sig till landsvägen en bit bort. Där fick de ta på sig en

ögonbindel, hoppa upp på ett lastbilsflak för transport till en okänd startplats. Sedan följde ett dygn med löpning, simning,

Extrem prestation. Erik och Magnus fick uthärda långa löpningar i tropisk värme.

vadning men också udda strapatser som att skörda bananer och transportera en bambustav upp- och nerför en vulkan.

Froode och Myhrborg tjänstgör i Hemvärdet på 434 båtkompaniet, Göteborgs Skär-gårdsbataljon dit de anslöt 2005

Tävlingen avslutades med ett simmoment.

efter sin värnplikt på numera nedlagda Amf4.

Kunskaperna från Försvarsmakten är en stor konkurrensfördel i den här typen av krävande extremtävlingar.

Framför allt förmågan till samarbete.

– Enskilt är vi inte starkare än någon annan, men vi är vana att jobba tillsammans i Försvarsmakten. Den starkare drar den svagare, säger Erik och berättar om ett knep som Magnus Myhrberg använde sig

TJEJERNA TOG HISTORISK SEGER

FRÄMSTA LAG I Rikshemsvärnschefens årliga ungdomstävling blev för första gången ett team bestående helt av tjejer. När slutresultatet räknades ihop var det **Dalecarlia Angels** från Dalregementsgruppen som segrade i flickklassen. Dessutom visade det sig att de hade den bästa tiden av samtliga 56 lag.

Tävlingen, som avgjordes helgen 17–19 augusti på Hemvärnets stridsskola, har arrangerats sedan 1956 och innehåller en rad olika deltävlingar bland annat i fältskjutning, oriente-

ring och hinderbana. Förutsättningar och moment är lika för samtliga lag.

I pojkklassen segrade Lapplands Rangers lag 1 från Lapplandsjärgargruppen och i mixklassen hamnade Sjövärns-kåren Lungö, Sjövärns-kåren, i topp.

Men bästa resultatet sammanlagt hade alltså Dalregement-

gruppens tjejlag bestående av **Emmy Albinsson**, **Elin Håll**, **Mathilda Svärd** och **Emma Karlsson**. I tävlingen, som är hemvärnets största ungdomstävling, deltog även lag från Norge, Estland, Lettland och Litauen. ◀

Supertjejer. Från vänster: Emmy Albinsson, Elin Håll, Mathilda Svärd och Emma Karlsson.

Banankontakt. Ett av momenten var att skörda bananer.

Segrare. Erik (till vänster) och Magnus efter den sköna målgången.

av för att lyfta Erik.

– Han hade med sig små lappar med peppande budskap från min familj och flickvän som han gav mig när det var jobbigt. Det gav mig en enorm energi, säger Erik Froode. ◀

EN TOPPDAG MED ÖB

BEZAV MAHWOD/COMCAM

En ÖB med höga ambitioner. Från vänster: Carl-Johan Larsson, Micael Bydén, Olof Söderblom och Ebba Kempel från Lednings- och sambandsbataljonen.

FÅ RESER MER i Försvarsmakten än ÖB **Micael Bydén**. När Ledningsregementet i Enköping stod på tur att få besök i augusti passade han på att genomgå en utbildning i att klättra i mast. Instruktören **Carl-Johan Larsson** visade hur man tog på sig en helse, instruerade hur man använder säkerhetsutrustningen och sedan bar det iväg uppåt i det 52 meter höga tornet.

Däruppe blev det fika och en svindlande utsikt.

– En riktig höjddardag, tyckte ÖB. ◀

SIFFRAN

200

år firar Försvarshögskolan i höst. Den 20 september hyllas den anrika skolan av kungen och inbjudna gäster i en ceremoni.

År 1818 startade Högre artilleriläroverket, vår första högre militära skola. År 1832 utvidgades den till att omfatta andra trupper inom armén.

BOMBSUCCÉ!

BOMBFÄLLNING ÄLVDALENS skjutfält är nu den mest visade videon i Försvarsmaktens YouTubekanal med 512 936 visningar. 25 procent av visningarna kommer från Ryssland, 20 procent från Polen och 9,2 procent från USA. Den svenska andelen är 2,4 procent. ◀

SMART SAGT

”Ju mer du svettas i fredstid, desto mindre blöder du i krig.”

Norman Schwarzkopf, amerikansk befälhavare under Operation Desert Storm 1991.

BRISTANDE KUNSKAP OM DOKUMENTHANTERING HOTAR OFFENTLIGHETSPRINCIPEN

HUR ÄR DET Egentligen för handläggare att jobba i dokument- och ärendehanteringssystemet Vidar? Är hjälpmedlen tillräckliga? Har utbildningar hållits som alla kunnat ta del av? Kort sagt: går det att göra rätt?

Som arkivarie ser jag dagligen hur lagar, regler och rutiner för vår dokumenthantering inte följs på grund av okunskap eller brist på stöd. Jag provar ibland att göra stickprov i Vidar och möts då av exempel efter exempel där själva syftet med systemet och hur det ska användas har gått förlorat på vägen.

Ingen har idag rollen som kontrollant i Vidar. Uppgiften finns, men ingen har blivit tilldelad den. Det beror på att Försvarsmaktens arbetsordning (FM ArbO) saknar bestämmelser om ansvar för myndighetens dokumenthantering och arkivering av våra allmänna handlingar. Det innebär

COLOURBOX

Förlorad i Vidar. Godtyckligt arkiverade dokument riskerar att försvinna för gott.

som vi inom arkivvärlden kallar "oavsiktlig gallring". Återsökbarhet, spårbarhet och möjligheter till sammanställning går förlorade så att arkivet får stora luckor.

Hur har det gått? Det är en stor omställning för alla ute i verksamheten som ska kunna lite om både registrering och arkivering, och även hålla koll på vilken process de arbetar i och hur dokument inom denna process ska hanteras.

”Jag ser dagligen hur lagar, regler och rutiner för vår dokumenthantering inte följs på grund av okunskap eller brist på stöd.”

att det är ÖB som har ansvaret och sen är det ett glapp fram till oss vid "frontlinjen" som sitter på expeditioner och arkiv och ska registrera, förteckna och stödja i att kvalitetssäkra dokumenthanteringen. Ett elektroniskt arkiv, e-arkiv, ska införas och Vidars informationsmängder är det första som ska levereras in. Kvaliteten på denna information kommer att avgöras av hur väl systemets olika metadata manuellt har påförts och hur väl den har strukturerats efter systemets syfte. Om den som jobbar i systemet använder det godtyckligt och efter eget huvud kommer informationens kvalitet att urholkas och närma sig det

Testa dig själv med dessa tre frågor och se om just du skulle göra rätt.

»»» Vet du med säkerhet vilken process du jobbar i så du kan ärendeklassificera ditt ärende rätt?

»»» Vet du vilka regler som gäller för så kallade samlingsakter i Vidar?

»»» Vet du att en korrekt ärendemening kan vara så lång den behöver vara och att den inte får innehålla förkortningar?

AVSLUTNINGSVIS. Vi har nu haft Vidar och processbaserad registrering och arkivering sedan 2013-2015.

Med den nya FM ArbO, som börjar gälla från 1 juli, blir chefen för ledningsstaben ansvarig för arkiv- och expeditionstjänst. Hur tycker han att det ser ut så här långt? Finns det någon plan på mer hjälp till handläggarna eller uppföljning av systemets användarvänlighet? Kommer ett samlat grepp tas för att rätta upp felinlärning och privata rutiner som riskerar myndighetens möjligheter att leva upp till Tryckfrihetsförordningen och offentlighetsprincipen?

Maria Gustafsson, Arkivarie,
Dokumenthanteringsenheten,
FMLOG

SKRIV EN INSÄNDARE! Helst kort. Mejla till ff-red@mil.se innan den 10 september.

Har du också en fråga om Försvarsmaktens uniformer, traditioner eller liknande? Ställ den till Förvaltare Patrik Laestadius. Mejla frågan till ff-red@mil.se så får du svaret i ett kommande nummer av Försvarets Forum.

En hälsning med gamla anor.

FRÅGA: Jag har precis ryckt in och undrar varför man gör honnör i det militära? Får man göra honnör utan mössa?

SVAR: Det har genom åren förekommit flera mer eller mindre fantasifulla förklaringar till den militära seden att hälsa med honnör. Jag ger mig in i frågeställningen väl medveten om att det finns andra förklaringar publicerade i olika försvarsmaktspublikationer.

Ordet honnör är kopplat till ordet honorera och kan via franskans honneur härledas till latinets honestus som betyder hederlig (i genetiv, honoris som betyder ära). Honnör betyder alltså att ära någon eller något.

Att bära korrekt klädsel innebar så sent som in på 1960-talet att bära huvudbonad. Försvarsmakten har behållit denna sedvänja och de flesta uppfattar nog att en uniformerad person utomhus ska bära sin huvudbonad för att betraktas som korrekt klädd. Att hälsa har i hundratals år inneburit att ta av sig sin huvudbonad

och sättet att göra det på omfattar många signaler om vett och etikett, rang och tillfälle. Att elegant svepa av sig hatten, ta ett halvt steg tillbaka och buga signalerade på sin tid gott uppförande och korrekt hälsning. Den underställda hälsade sirligare och mer korrekt, den överordnade markerade ställning med att ta emot hälsningen och besvara den utifrån sin ställning och börd. Med tiden kom sederna att förändras och det blev accepterat att hälsa genom att lyfta på hatten. Efterhand kom även den rörelsen att stiliseras och vi känner alla igen den avmäta hälsningen, med ett kort grepp om hattbrättet, som odödliggjorts i filmer om den amerikanska vilda västern.

Den militära honnören är alltså en stilisering av att hälsa genom att lyfta på hatten. Den första honnören som infördes i Sverige bevaras än i dag genom den särskilda honnören som drabantchefen utför i samband med vissa statsceremonier. Hälsningen utförs med högra handens pek- och långfinger sträckta och tummen invikt

mot ring- och lillfingeret och handen mot hattbrättet. Här kan man tydligt se stiliseringens första del eftersom handen är formad som om den hälsande skulle greppa hattbrättet och lyfta eller svepa av sig hatten. Med tiden utvecklades de militära formerna och sedan slutet på 1800-talet har hälsning utförts som vi gör än idag. Och nej – honnör utförs i Sverige endast med huvudbonad påtagen.

Det förtjänar slutligen att påpekas att hälsning med honnör inte alls var självklart vid tiden för det formella införandet. Det finns en journalfilm från 1900-talets början som visar en vaktparad genom Stockholm. I en sekvens ser vi vaktchefen stanna till och hälsa på en bekant – genom att lyfta på kaskan!

FRÅGA: Till min förvåning måste vi hälsa på flaggan om den hissas när vi passerar kaserngården. Varför?

SVAR: Enligt en regeringsförordning har den militära personalen hälsningsskyldighet. Det innebär att personal i uniform bland annat ska hälsa på "Sveriges flagga eller annat lands flagga förd som blottad fana, en blottad förbandsfana, ett blottat förbandsstandar, en svensk eller utländsk örlogsflagga när den hissas eller halas samt en tvärskuren svensk eller utländsk flagga när den hissas eller halas vid ett ceremoniellt tillfälle." Varför? Jag tror att det förväntas av militär personal att vi ska ära vårt lands flagga.

NU TAR JAG SEMESTER!

JA, JAG VET, de flesta av er är precis tillbaka efter ledighet och försöker kanske som bäst komma ihåg den där nedrans koden till TEID-kortet. Men jag går på semester nu, efter att ha anordnat och deltagit i två Pride-festivaler för Försvarsmaktens räkning, så det känns välbehövligt och väl-förtjänt.

Pride inträffar numera över hela Sverige, på mindre och större orter, under hela året. I några av dessa deltar Försvarsmakten, men det har inte alltid varit så. Det har inte alltid varit självklart att som hbt-person kunna arbeta i Försvarsmakten, och för många är det fortfarande inte självklart. Det händer än idag att kollegor kommer fram till mig och säger: ”Petra, jag är så glad att du är öppen med vem du är, för jag är också gay, men

ROBIN KRUGER

Försvarsmakten försvarar samhället med glädje. Petra Jäppinen (till höger) förklarar varför Pride gör skillnad.

mina kollegor, har varit illa. Jag känner till flera som har lämnat organisationen i tystnad för att de var rädda att inte få vara sig själva. Emilia Larsdotter, som talade på vårt HBT-seminarium, var en av dessa personer. Men hon fann sig själv och sin röst och berörde oss alla djupt med sin livshistoria.

Vi har oerhört mycket vara stolta över men det betyder inte att det är slut där. Vi måste fortsätta stå upp som en tydlig beskyddare av Sverige, våra

” Jag är stolt över att arbeta i en organisation där jag får vara öppen med vem jag är. Det avgörande är min kompetens och kunskap. ”

jag vågar inte komma ut på mitt förband.” Det har framför allt inte alltid varit självklart att ens få vara den man är, utan att behöva utstå våld, hot och kränkningar.

Pride är ett sätt att svara på detta. Att fira de rättigheter vi har nått, men också att verka för att fler uppnås. I år var det dessutom ett internationellt fokus då EuroPride genomfördes i Stockholm och Göteborg med många internationella deltagare. Många av dessa kommer från länder där de inte åtnjuter samma rättigheter som vi tar som självklart, eller där de aktivt förföljs av landets militära makter. Då känns det extra bra att få stå upp för en Försvarsmakt som har andra värden.

Försvarsmakten har en lång historik av att bygga sin identitet kring den maskulina norm som gällt vid just den tiden. Detta med konsekvens att andra grupper i samhället exkluderats. Ibland har den exkluderingen varit ytterst medveten. Ibland kanske så subtilt att vi inte ens lagt märke till den. Konsekvensen har varit att människor, dina och

demokratiska värden och allas rätt att leva som de själva väljer.

JAG ÄR STOLT ÖVER ATT ARBETA i en organisation där jag får vara öppen med vem jag är, det avgörande är min kompetens och kunskap. Det är också anledningen till att Försvarsmakten deltar i Pride. Vi vill kommunicera vår värdegrund – att vi är en organisation som uppskattar olikheter. Att vi vill rekrytera de bästa kompetenser ur samhällets alla grupper, och att alla som möter våra krav har en plats i Försvarsmakten.

Så därför är vi med! Men nu är vi klara för i år och jag drar på en postpridesemester. Nu hägrar sommarstugan med flickvän och hund. Kanske ser ni en Pride-flagga vaja utanför ett 1700-talstorp i de småländska skogarna om ni är ute och åker. Happy Pride! ◀

Text **Petra Jäppinen, FM HRC, HR-specialist**
jämställdhet/jämlikhet

TUMMEN UPP FÖR HEMVÄRNET

Hemvärnssoldater – och turistambassadörer. En grupp kinesiska turister fick en glad överraskning när de strosade runt i Kungsträdgården i Stockholm på nationaldagen den 6 juni. Överallt syntes soldater med full stridsmundering. Turisterna hade hamnat mitt i den största hemvärnsövningen sedan 1975, totalt kallades 22 000 soldater in till tjänstgöring över hela landet. För kineserna blev det ett oförglömligt minne att ta med sig hem. Och för Hemvärvnet en lyckad test av beredskapen.

BILDEN

Foto Besav Mahmud/ComCam

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

ÄR DU SALT NOG FÖR VÄSTKUSTEN?

Läs mer om Amfibieregementets delar i Göteborg
132:a säkerhetskompani sjö
17:e bevakningsbåtkompaniet
www.forsvarsmakten.se/amf1/krigsforband

@amfibieregementet_amf1

FÖRSVARSMAKTEN
 AMFIBIEREGEMENTET